EIROPAS KOMISIJA
NODOKĻU POLITIKAS UN MUITAS SAVIENĪBAS
ĢENERĀLDIREKTORĀTS
Muitas politika, tiesību akti, tarifi
Muitas tiesību akti

Briselē,
Taxud/A2/

TAXUD
Tulkojums LV

ZEMAS VĒRTĪBAS SŪTĪJUMU IMPORTS UN EKSPORTS – E-KOMERCIJAS PVN PAKETE
"Norādījumi dalībvalstīm un uzņēmējiem"

1. redakcija
GALĪGĀ REDAKCIJA

Atruna. *"Jāuzsver, ka šis dokuments nav juridiski saistošs akts un pēc būtības ir paskaidrojošs dokuments. Muitas jomas tiesību aktu tiesību normām ir prioritāte pār šā dokumenta saturu, un šīs tiesību normas vienmēr ir jāņem vērā. ES tiesību aktu autentiskie teksti ir tie, kas publicēti Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī. Papildus šim dokumentam var būt izstrādātas valstu norādes vai paskaidrojumi".*

Satura rādītājs

Saīsinājumi 5
1. IEVADS 7
1.1. E-komercijas PVN pakete 7
1.1.1. Pieņemšanas konteksts 7
1.1.2. PVN noteikumi, kam ir ietekme uz muitu 7
1.2. Attiecīgie noteikumi muitas jomā 9
1.3. Definīcijas un galvenie jēdzieni muitas jomā 10
1.3.1. Patiesā vērtība 10
1.3.2. Viens sūtījums un zemas vērtības sūtījums (ZVS) 11
1.3.3. Pasta sūtījumi 11
1.3.4. Ekspress sūtījums 12
1.3.5. Pasta tranzīts 12
1.4. Dokumenta mērķis un tvērums 13
2. ZEMAS VĒRTĪBAS SŪTĪJUMIEM PIEMĒROJAMĀS IMPORTA FORMALITĀTES 13
2.1. Pārskats par dažādiem muitas deklarāciju veidiem ZVS laišanai brīvā apgrozībā 13
2.2. Muitas deklarācija ar datu kopu H7 (SMK-DA 143.a pants) 13
2.2.1. "Ievērojami samazināta datu kopa (SRDS)" — SMK-DA B pielikuma sleja H7 14
2.2.2. Kurš var būt deklarētājs? 22
2.2.3. Kādas preces var deklarēt, izmantojot muitas deklarāciju ar datu kopu H7? 24
2.2.4. Kurš PVN iekasēšanas mehānisms? 30
2.2.5. Kurš procedūras kods? 30
2.2.6. Pārejas pasākumi 30
2.3. Muitas deklarācija ar pilnu datu kopu — sleja H1 31
2.4. Iepriekš iesniegtu muitas deklarāciju izmantošana par pagaidu uzglabāšanas deklarāciju (PUD) 31
2.5. Citi (vienkāršojumi, vienotā iesniegšana) 32
2.5.1. Vienkāršotā deklarācija (VD) 32
2.5.2. Ieraksts deklarētāja reģistros (IDR) 32
2.5.3. Centralizētā muitošana 33
2.5.4. Muitas deklarācijas un ievešanas kopsavilkuma deklarācijas (ENS) vienota iesniegšana 33
2.6. Pasta sūtījumu muitošana 34
2.6.1. SMK-DA 144. panta un B pielikuma slejas H6 samazinātās datu kopas apraksts 35

2.6.2. Pāreja pasta sūtījumiem — nosacījumi un termiņš attiecībā uz deklarēšanu ar kādu citu aktu 36
2.6.3. Pasta sūtījumu muitošanas scenāriji no 2021. gada 1. jūlija 36
3. PVN IEKASĒŠANAS MEHĀNISMI 39
3.1. *IOSS* REŽĪMS 39
3.1.1. Galvenais jēdziens un procedūras apraksts 39
3.1.2. Iesaistīto personu saistības IOSS režīmā 42
3.1.3. IOSS PVN identifikācijas numurs 42
3.1.4. Slieksnis — 150 EUR 44
3.1.5. Valūtas kurss 46
3.1.6. Sūtījumu apvienošana 47
3.1.7. IOSS preču atpakaļnosūtīšana 48
3.1.8. Ikmēneša pārskati 48
3.2. ĪPAŠAIS REŽĪMS 49
3.2.1. Galvenais jēdziens un procedūras apraksts (gala–gala plūsma) 49
3.2.2. Iesaistīto personu atbildība īpašajā režīmā 52
3.2.3. Ikmēneša maksājuma procedūra 52
3.2.4. Preču atpakaļnosūtīšana, PVN atmaksa 53
3.2.5. Uzraudzības ziņojumi 54
3.3. PVN IEKASĒŠANAS STANDARTA MEHĀNISMS 54
3.3.1. Galvenais jēdziens 54
3.3.2. Procedūras apraksts 54
4. ZEMAS VĒRTĪBAS SŪTĪJUMU EKSPORTA UN REEKSPORTA FORMALITĀTES 56
4.1. Pārskats 56
4.2. PASTA SŪTĪJUMI 56
4. 56
4.2.1. Eksporta deklarācijas kāda cita akta veidā darbības joma 56
4.2.2. Pasta sūtījumu eksportēšanas procedūra 57
4.2.3. Pasta sūtījumu reeksportēšana 58
4.3. EKSPRESS SŪTĪJUMI 59
4.3.1. Eksporta deklarācijas kāda cita akta veidā darbības joma 59
4.3.2. Procedūras apraksts (SMK-DA 141. panta 4.a punkts) 60
5. MUITAS DEKLARĀCIJAS ATZĪŠANA PAR NEDERĪGU 62
5. 62

5.1. Konteksts 62
5.1. Tiesību normas 63
5.2. Procedūra un formalitātes 63
5.3. Persona, kura pieprasa muitas deklarācijas atzīšanu par nederīgu (tostarp pārstāvju loma) 64
5.4. Pamatotam pieteikumam atzīšanai par nederīgu piemērojamās datu prasības 66
1. pielikums Muitas deklarācijas par zemas vērtības sūtījumu laišanu brīvā apgrozībā no 2021. gada 1. jūlija 67
2. pielikums ES importēto ZVS grupēšana 69

SAĪSINĀJUMI

B2B	Uzņēmumu darījumi ar uzņēmumiem
B2C	Uzņēmumu darījumi ar patērētājiem
C2C	Patērētāju darījumi ar patērētājiem
MD	Muitas deklarācija
MLS	Muitas lēmumu sistēma
KN	Kombinētā nomenklatūra
Komisija	Eiropas Komisija
DRR	Regula par atbrīvojumiem no muitas nodokļiem (Padomes Regula (EK) Nr. 1186/2009)
ECA	Eiropas Revīzijas palāta
IDR	Ieraksts deklarētāja reģistros
EO	Uzņēmēji
ETOE	Ekstrateritoriāla sūtījumu apmaiņas vieta
ES	Eiropas Savienība
SPAC	Starptautisko pasta sūtījumu apstrādes centri
IOSS	Importa vienas pieturas aģentūra
IV	Patiesā vērtība
ZVS	Zemas vērtības sūtījumi
MOSS	Mini vienas pieturas aģentūra
DV	Dalībvalsts(-is)
VIS	Valsts importa sistēma
OSS	Vienas pieturas aģentūra
A&I	Aizliegumi un ierobežojumi
PG	Projekta grupa
PN	Pašnovērtējums
VPVA	Vienkāršotās procedūras vienotā atļauja
VD	Vienkāršota deklarācija
ĪP	Īpašas procedūras
SRDS	Ievērojami samazināta datu kopa
Uzr.	Uzraudzības (*Surveillance*) sistēma
TPR	Tradicionālie pašu resursi
PUD	Pagaidu uzglabāšanas deklarācija
PU	Pagaidu uzglabāšana
SMK	Savienības Muitas kodekss (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013)
SMK-DA	Savienības Muitas kodeksa deleģētais akts (Komisijas Deleģētā regula (ES) 2015/2446)

SMK-ĪA	Savienības Muitas kodeksa īstenošanas akts (Komisijas Īstenošanas regula (ES) 2015/2447)
SMK-PDA	Savienības Muitas kodeksa pārejas perioda deleģētais akts (Komisijas Deleģētā regula (ES) 2016/341)
UPU	Pasaules Pasta savienība
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
PVN direktīva	Padomes Direktīva 2006/112/EK
PVN īstenošanas regula	Padomes Īstenošanas regula (ES) Nr. 282/2011

1. IEVADS

1.1. E-komercijas PVN pakete

1.1.1. Pieņemšanas konteksts

E-komercija ievieš pārmaiņas starptautiskajā tirdzniecības vidē, tostarp pārrobežu preču plūsmā. No vienas puses, e-komercija vienkāršo piekļuvi pasaules tirgiem, jo īpaši mikrouzņēmumiem, maziem un vidējiem uzņēmumiem (MMVU), taču, no otras puses, muitas dienesti visā pasaulē sastopas ar problēmām, mēģinot rast līdzsvaru starp uzraudzību un veicināšanu, ņemot vērā visus attiecīgos fiskālos un nefiskālos riskus. Iepriekšēju elektronisko datu trūkuma par pasta sūtījumiem un bieži vien zemā datu kvalitātes un precizitātes līmeņa rezultātā tiek veikta neefektīva un nelietderīga risku analīze attiecībā uz nepatiesas izcelsmes deklarēšanu, maldinošiem preču aprakstiem un vērtības samazināšanu.

Saskaņā ar konkrētos pētījumos secināto e-komercijas eksponenciālais pieaugums pēdējās desmitgades laikā kopā ar 10/22 EUR slieksni atbrīvojumam no PVN maksāšanas dalībvalstīm ir radījis ievērojamus ieņēmumu zaudējumus. Turklāt ārpussavienības piegādātājiem bija konkurences priekšrocība attiecībā pret ES uzņēmumiem, kuri, tirgojot preces vienotajā tirgū, nevar izmantot šādu atbrīvojumu no PVN.

Šīs problēmas risināšanai 2017. gada 5. decembrī Padome pieņēma e-komercijas PVN paketi, ar kuru cita starpā tiek atcelts atbrīvojums no PVN importa precēm tādos zemas vērtības sūtījumos, kuru summa nepārsniedz 10/22 EUR, un tiek ieviesti vienkāršojumi importa PVN (importa *OSS* (*IOSS*) un īpašo režīmu) iekasēšanai un samaksai par *B2C* preču tālpārdošanu no trešām valstīm un teritorijām patērētājiem ES. Noteikumi būs piemērojami no 2021. gada 1. jūlija.

1.1.2. PVN noteikumi, kam ir ietekme uz muitu

a. Atbrīvojuma no PVN par importētajām zemas vērtības precēm atcelšana un īpašie režīmi importa PVN iekasēšanai

Tā kā no 2021. gada 1. jūlija tiek atcelts 10/22 EUR slieksnis atbrīvojumam no importa PVN, visas ES importētās preces neatkarīgi no to vērtības būs apliekamas ar PVN[1].

Papildus tam, ka tiek atcelts atbrīvojums no importa PVN par zemas vērtības precēm, tiesību akti ievieš divu veidu vienkāršojumus attiecībā uz importa PVN iekasēšanu par tādiem sūtījumiem, kuru patiesā vērtība nepārsniedz 150 EUR:

(1) importa vienas pieturas aģentūras režīmu (*IOSS*), kā noteikts ar Padomes Direktīvu (ES) 2017/2455 grozītās PVN direktīvas XII sadaļas 6. nodaļas 4. iedaļā vai
(2) īpašos režīmus, kā noteikts ar Padomes Direktīvu (ES) 2017/2455 grozītās PVN direktīvas XII sadaļas 7. nodaļā.

Šos vienkāršojumus nevar piemērot akcīzes precēm.

Importa vienas pieturas aģentūra (*IOSS*)

Pirmais režīms ir importa vienas pieturas aģentūra, kurā piegādātājs var izpildīt visus PVN pienākumus (pārskatu sniegšana un samaksa) vienā dalībvalstī tiešā veidā vai norīkojot šim nolūkam starpnieku. Piegādātājs vai viņa starpnieks, izmantojot vienotu ikmēneša *IOSS* PVN deklarāciju, ik mēnesi tiešā veidā deklarē un samaksā to PVN, kuru patērētājs samaksājis piegādātājam pārdošanas darījuma brīdī. Tā rezultātā preču imports ES ir atbrīvots no PVN. *IOSS* ir pieejama tādiem pārdevējiem, kuri veic tiešu ievesto preču pārdošanu no savas tīmekļa vietnes patērētājiem ES vai tirdzniecības vietām / platformām, kas veicina šādas piegādes.

IOSS izmantošana nav obligāta, taču pastāv fiskāli un muitas stimuli, kuriem būtu jārosina uzņēmumi to izmantot.

Īpašais režīms

Otrs režīms ir galvenokārt paredzēts tiem uzņēmējiem, kuri uzrāda preces muitas dienestiem un deklarē zemas vērtības preces patērētāju uzdevumā, piemēram, pasta operatoriem, ekspress pārvadātājiem un muitas aģentiem, gadījumos, kad netiek izmantota *IOSS*. Lai izvairītos no apgrūtinošām atmaksas procedūrām, šajā režīmā, kuru sauc par īpašo režīmu, PVN ir jāmaksā brīdī, kad preces tiek importētas galamērķa dalībvalstī, tikai tad, ja tas ir faktiski iekasēts no importētāja (t. i., preču saņēmēja). Šie uzņēmēji samaksā no individuāliem preču saņēmējiem iekasētās PVN summas par visām attiecīgajā mēnesī ievestajām precēm. Šis kopējais maksājums jāsamaksā kompetentajiem nodokļu/muitas dienestiem termiņā, kas piemērojams ievedmuitas nodokļa maksājumam saskaņā ar Savienības Muitas kodeksu.

[1] Spēkā paliek atbrīvojums no importa PVN par *C2C* dāvanu sūtījumiem, kuru vērtība nepārsniedz 45 EUR, kā noteikts Padomes Direktīvā 2006/79/EK. Šāda veida piegādes ir neregulāras, tās ietver tikai saņēmēju personiskai vai ģimenes lietošanai paredzētas preces un tās nosūta bez jebkāda veida atlīdzības vai samaksas.

b. Mēnesī ievesto preču kopējās vērtības saraksts par katru IOSS PVN identifikācijas numuru

Dalībvalstīm katru mēnesi jāizveido saraksts par katru *IOSS* PVN identifikācijas numuru attiecībā uz tādu valsts teritorijā ievesto preču kopējo vērtību, kurām ievešanas brīdī norādīts derīgs *IOSS* PVN identifikācijas numurs. Šim nolūkam tiks izmantota Komisijas uzraudzības sistēma. Tādēļ muitas dienestiem regulāri jānosūta visi attiecīgie muitas deklarāciju dati uzraudzības sistēmai, lai sagatavotu PVN tiesību aktos noteiktos ikmēneša pārskatus. Dalībvalstu nodokļu dienesti piekļūs *IOSS* pārskatiem tieši no uzraudzības sistēmas.

Tie izmantos šo informāciju kontroles nolūkiem, salīdzinot tajā norādīto vērtību ar to vērtību, kuru *IOSS* PVN identifikācijas numura turētājs ir norādījis PVN deklarācijā.

1.2. Attiecīgie noteikumi muitas jomā

E-komercijas PVN paketē noteiktā 10/22 EUR importa PVN sliekšņa atbrīvojuma atcelšana nepārprotami rada pārmaiņas, kuras visvairāk ietekmē administrāciju un uzņēmēju muitas formalitātes. Šā noteikuma rezultātā no 2021. gada 1. jūlija visas ES ievestās komerciālās preces būs apliekamas ar PVN neatkarīgi no to vērtības.

E-komercijas PVN paketes īstenošanas nolūkā bija nepieciešams veikt grozījumus muitas jomas tiesību aktos. Lai nodrošinātu PVN iekasēšanu par visām precēm, kas tiek ievestas ES no trešām valstīm, jāiesniedz muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā pat par tādiem sūtījumiem, kuru patiesā vērtība nepārsniedz 150 EUR. Turklāt, lai ieviestu vienlīdzīgus konkurences apstākļus tādu uzņēmēju vidū, kuri īsteno salīdzināmus darījumdarbības veidus, tika ieviesti grozījumi Savienības Muitas kodeksā ar mērķi noteikt vienlīdzīgas tiesības un pienākumus visām personām (t. i., SMK-DA 143.a pants un B pielikuma sleja H7).

Iespējas deklarēt ZVS laišanai brīvā apgrozībā, sākot no e-komercijas PVN noteikumu spēkā stāšanās brīža, ir izklāstītas 2. nodaļas 2.1. iedaļā.

SMK-ĪA tika ieviesti grozījumi ar mērķi noteikt juridisku pamatu attiecīgās PVN informācijas iereģistrēšanai un apmaiņai uzraudzības sistēmā attiecībā uz pienākumu iesniegt mēnesī ievesto preču kopējās vērtības sarakstu par katru *IOSS* PVN identifikācijas numuru (SMK-ĪA 55. pants un 21-01., 21-02. un 21-03. pielikums[2]).

SMK-DA un SMK-ĪA papildu grozījumi bija paredzēti tam, lai pilnveidotu attiecīgās muitas formalitātes un pielāgotu konkrētas normas jaunajiem PVN noteikumiem. Tie ietver šādus grozījumus:

[2] Laikā, kad PG pabeidza šo norādījumu dokumentu, vēl nebija pieņemti grozījumi SMK-ĪA, ar kuriem tā tika papildināta ar 21-03. pielikumu.

1) kompetentā muitas iestāde ZVS laišanai brīvā apgrozībā gadījumos, kad netiek izmantota *IOSS*, — SMK-ĪA 221. panta 4. punkts;
2) pārejas pasākumi ZVS muitas deklarācijas piemērošanai gadījumos, kad valstu IT sistēmu jauninašana nav pabeigta līdz 2021. gada 1. jūlijam, — SMK-DA 143.a panta 3. punkts;
3) pārejas pasākumi pasta operatoriem gadījumos, kad nav pieejami iepriekšēji elektroniskie dati, — SMK-DA 138. panta f) punkts un 141. panta 3. punkts gadījumos, netiek izmantota *IOSS* vai īpašais režīms.

1.3. Definīcijas un galvenie jēdzieni muitas jomā

1.3.1. Patiesā vērtība

Jaunie e-komercijas PVN noteikumi ievieš īpašus režīmus importa PVN aprēķināšanai par precēm sūtījumos, kuru vērtība nepārsniedz 150 EUR. Izmantotajā jēdzienā tika izmantots Regulā par atbrīvojumiem no muitas nodokļiem (Regulā (EK) Nr. 1186/2009 (*DRR*)) noteiktais slieksnis nelielas vērtības sūtījumu atbrīvojumam no muitas nodokļiem. Turklāt no 2021. gada jūlija dalībvalstīm deklarāciju apstrādes sistēmā (valstu importa sistēmās) būs jāintegrē validācijas mehānisms, lai pārbaudītu, vai konkrētu zemas vērtības sūtījumu muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā (SMK-DA B pielikuma slejā H7 noteiktā datu kopa) tiek piemērotas likumīgi.

Ņemot vērā visu iepriekš izklāstīto, muitas jomas tiesību akti ieviesa juridiski saistošu šā termina definīciju, kura nodrošina saskaņotu īstenošanu visā ES un turpina pieeju, kas izmantota slieksnim atbrīvojuma piemērošanai no muitas nodokļiem. Šī definīcija attiecas uz 150 EUR sliekšņa ieviešanu gan muitas, gan PVN nolūkiem neatkarīgi no izmantotā PVN režīma.

SMK-DA 1. panta 48. punktā ir noteikts, ka ““patiesā vērtība” ir:

a) attiecībā uz komerciālām precēm: pašu preču cena, kad tās pārdod eksportam uz Savienības muitas teritoriju, neietverot pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksas, izņemot gadījumus, kad tās ietilpst cenā un nav atsevišķi norādītas rēķinā, un jebkurus citus nodokļus un maksājumus, ko muitas dienesti var noskaidrot no jebkāda(-iem) attiecīgā(-ajiem) dokumenta(-iem);

b) attiecībā uz nekomerciālām precēm: cena, kas par šīm precēm tiktu maksāta, ja tās tiktu pārdotas eksportēšanai uz Savienības muitas teritoriju;”.

Patiesās vērtības aprēķina piemēri ir iekļauti 2. nodaļas 2.2.1. iedaļā par datu elementu 14 14 000 000.

Arī jebkādas citas saistītās izmaksas (papildus pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksām), kas neatspoguļo pašu preču vērtību, ir jāizslēdz no patiesās vērtības vienmēr, kad tās ir atsevišķi un skaidri norādītas rēķinā (piemēram, apstrādes izmaksas, licenču maksas, izvedmuitas nodoklis utt.).

Frāze "citi nodokļi un maksājumi" attiecas uz jebkuru nodokli vai maksājumu, ko iekasē, pamatojoties uz preču vērtību, vai papildus nodoklim vai maksājumam, ko piemēro šādām precēm.

Minētā definīcija attiecībā uz nekomerciālām precēm būtu jāsaprot tāpat kā attiecībā uz komerciālām precēm, proti, pašu preču vērtība bez citām izmaksām, nodokļiem vai maksājumiem, kuri jau ir minēti SMK-DA 1. panta 48. punkta a) apakšpunktā.

1.3.2. Viens sūtījums un zemas vērtības sūtījums (ZVS)

Saskaņā ar *DRR* 23. panta 1. punktu, kurā ir sniegta "nelielas vērtības sūtījumu" definīcija, zemas vērtības sūtījumi satur preces, kuru patiesā vērtība ievešanas brīdī nepārsniedz 150 EUR.

Attiecībā uz jēdzienu "*sūtījums*" — viena un tā paša nosūtītāja vienlaikus nosūtītās preces vienam un tam pašam saņēmējam, par ko ir noformēts viens un tas pats pārvadājuma līgums (piemēram, iekšējā gaisa kravas pavadzīme, S10 svītrkods), ir uzskatāmas par vienu "sūtījumu".

Attiecīgi preces, kuras nosūta viens un tas pats nosūtītājs vienam un tam pašam saņēmējam un kuras pasūtītas un nosūtītas atsevišķi, pat tad, ja tās nonāk līdz galamērķa pasta operatoram vai ekspress pārvadātājam vienā un tajā pašā dienā, bet atsevišķās pakās, būtu jāuzskata par atsevišķiem sūtījumiem. Tāpat preces, kuras ir iekļautas vienas un tās pašas personas vienā pasūtījumā, bet tiek nosūtītas atsevišķi, būtu jāuzskata par atsevišķiem sūtījumiem.

Taču šāda definīcija būtu jāpiemēro, neskarot muitas kontroli regulējošos noteikumus (SMK 46. pants). Muitas dienesti var veikt jebkāda veida kontroli, kuru tie uzskata par nepieciešamu, ar mērķi nodrošināt atbilstību muitas noteikumiem un galu galā aizsargāt Savienības tradicionālos finansiālos pašu resursus (TPR).

Piemēri ir sniegti Skaidrojumu 4. nodaļas 22.–27. punktā.

1.3.3. Pasta sūtījumi

Saskaņā ar SMK-DA 1. panta 24. punktā noteikto pasta sūtījums ietver preces, kuras:

- nav korespondences priekšmeti[3],
- nosūta pasta sīkpakā vai pakā, un
- nosūta pasta operators vai tā uzdevumā saskaņā ar Pasaules Pasta Savienības (*UPU*) konvencijas noteikumiem.

[3] Šis norādījumu dokuments neattiecas uz muitas formalitātēm, kas saistītas ar korespondences priekšmetiem. Tā vietā detalizēts skaidrojums ir atrodams SMK preču ievešanas un importa pamatnostādņu dokumenta E daļas 3. punktā.

Pilnīguma labad SMK-DA 1. panta 25. punktā pasta operators tiek definēts kā "uzņēmējs, kurš veic uzņēmējdarbību dalībvalstī un kuru dalībvalsts ir norīkojusi tādu starptautisku pakalpojumu sniegšanai, ko reglamentē Pasaules Pasta konvencija".

1.3.4. Ekspress sūtījums

Ar SMK-DA 2020. gada grozījumu redakcijā tās 1. panta 46. punktā tika ieviesta ekspress sūtījumu preču definīcija: ""ekspress sūtījums" ir atsevišķs priekšmets, ko sūta ekspress pārvadātājs vai ko sūta tā atbildībā".

Turklāt SMK-DA 1. panta 47. punktā "ekspress pārvadātājs" tiek definēts kā operators, kas nodrošina integrētus pakalpojumus, kuros ietverta paku savākšana, pārvadāšana, atmuitošana un piegāde paātrinātā režīmā / noteiktā laikā, vienlaikus sekojot līdzi to atrašanās vietai un saglabājot kontroli pār šiem sūtījumiem visā pakalpojuma sniegšanas laikā.

1.3.5. Pasta tranzīts

Pasta tranzīta definīcija ir sniegta Tranzīta rokasgrāmatas I daļas 4.2.6. iedaļā "Pasta pakas":
https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/transit_manual_lv.pdf.

i. Slēgtais tranzīts
Pasta kravas tiek uzskatītas par slēgtā tranzītā esošām, ja konteineri tiek nosūtīti izraudzītam tranzīta operatoram, lai tie tiktu pārvirzīti izraudzītajam galamērķa operatoram vienlaikus ar izraudzītā tranzīta operatora konteineriem, bet atsevišķās tvertnēs. Parasti izraudzītie izcelsmes tranzīta operatori savstarpēji konsultējas par slēgtā pasta tranzīta kārtību.

ii. Atvērtais tranzīts
Atvērto tranzītu izmanto gadījumos, kad sūtījumu apjomi nepamato to nosūtīšanu slēgtā tranzītā. Uz galamērķa valsti nosūtāmie priekšmeti (vēstuļu saiņi, sīkpakas) tiek ievietoti tvertnēs (parasti maisos), kas tiek nosūtītas (tranzīta) izraudzītajam operatoram – trešai personai.

Izraudzītais tranzīta operators attiecīgi ievieto atvērtā tranzīta pastu savās tvertnēs kopā ar savas izcelsmes pastu. Atvērtā tranzīta sūtījumus nevajadzētu izmantot tādām galamērķa valstīm, kurām adresētā pasta svars pārsniedz trīs kilogramus vienā reizē vai vienā dienā (ja dienā tiek veiktas vairākas nosūtīšanas), kā arī "M" maisu[4] sūtīšanai.

[4] "M" maiss ir tāds tieša iesaiņojuma maiss ar iespieddarbiem, kas nosūtīts vienā adresē esošam vienam ārvalstu adresātam. Tas ir uzskatāms par pasta sūtījumu (un nevis par tvertni). No 2019. gada "M" maisiem ir piemērojamas iepriekšēju elektronisko datu prasības.

Līdzīgi kā slēgtā tranzīta sūtījumu gadījumā, izcelsmes un tranzīta operatori savstarpēji konsultējas par atvērtā tranzīta kārtību.

1.4. Dokumenta mērķis un tvērums

Tā kā tiesību akti muitas jomā ir būtiski mainījuši zemas vērtības sūtījumu importa un eksporta muitas formalitātes, ir ļoti svarīgi visām iesaistītajām pusēm (piemēram, muitas un nodokļu dienestiem, elektroniskajām saskarnēm, tiešajiem interneta veikalu tirgotājiem, pasta un ekspress pārvadātājiem, muitas brokeriem, loģistikas pakalpojumu sniedzējiem un importētājiem) pareizi un vienādi piemērot attiecīgos noteikumus visā ES.

Šā norādījumu dokumenta mērķis ir papildināt PVN skaidrojumus un jo īpaši to 4. nodaļu, kura attiecas uz importa režīmu un kurā sniegti tādu muitas formalitāšu skaidrojumi un paraugi, kas piemērojami zemas vērtības sūtījumu *B2C* tālpārdošanai no trešām valstīm un teritorijām.

Programmas "Muita 2020" zemas vērtības sūtījumu importa un eksporta muitas formalitāšu jomas projekta grupa, kura pulcē visu iepriekš minēto ieinteresēto personu pārstāvjus, saņēma uzdevumu sagatavot skaidras pamatnostādnes šajā jomā. Šā dokumenta saturs atspoguļo tās darba rezultātu, kuru atbalstīja Muitas ekspertu grupas vispārīgo muitas tiesību aktu nodaļa (*CEG-GEN*).

2. ZEMAS VĒRTĪBAS SŪTĪJUMIEM PIEMĒROJAMĀS IMPORTA FORMALITĀTES

2.1. Pārskats par dažādiem muitas deklarāciju veidiem ZVS laišanai brīvā apgrozībā

Parasti muitas deklarācijas veida izvēle ir tās personas ziņā, kura iesniedz deklarāciju, un šī izvēle ir atkarīga no katram turpmāk izklāstītajam risinājumam piemērojamajām prasībām un/vai tam nepieciešamo datu elementu pieejamības.

Pārskats par dažādiem šim nolūkam iespējamajiem muitas deklarāciju veidiem ir atrodams 1. pielikumā.

2.2. Muitas deklarācija ar datu kopu H7 (SMK-DA 143.a pants)

SMK-DA 143.a pantā paredzētajā tā saucamajā "ievērojami samazinātajā datu kopā" ir tāda datu prasību kopa, kuru mērķis ir veicināt e-komercijas PVN paketē noteikto muitas aspektu ieviešanu.

2.2.1. "Ievērojami samazināta datu kopa (SRDS)" — SMK-DA B pielikuma sleja H7

2.2.1.1. Darbības joma un nozīme

Šīs konkrētās muitas deklarācijas detalizēts saturs (datu kopa) ir noteikts SMK-DA B pielikuma slejā H7[5].

Kopsavilkums
Muitas deklarācijas, kuras ietver datu kopu H7, var izmantot:

- jebkura persona[6],
- precēm, kuras nosūtītas *B2C*, *B2B* vai *C2C* sūtījumos, kuru patiesā vērtība nepārsniedz 150 EUR un kuriem ir piemērojams atbrīvojums no muitas nodokļiem saskaņā ar *DRR* 23. panta 1. punktu, vai *C2C* sūtījumos, kuru patiesā vērtība nepārsniedz 45 EUR un kuriem ir piemērojams atbrīvojums no muitas nodokļiem saskaņā ar *DRR* 25. panta 1. punktu, un
- *IOSS*, īpašajā režīmā un importa PVN iekasēšanas standarta mehānismā.

Izņēmumi / izslēgtās preces: preces, kurām piemērojami aizliegumi un ierobežojumi (vairāk informācijas sk. 2.2.3. iedaļā).

Dalībvalstis var atļaut izmantot šo muitas deklarāciju ar datu kopu H7 tirdzniecības ar īpaša nodokļu režīma teritorijām kontekstā saskaņā ar SMK-DA 134. panta 1. punktu.

Ja ir izpildīti nosacījumi attiecīgās muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā izmantošanai, deklarācijas iesniedzējs var izvēlēties muitas deklarāciju ar ZVS atmuitošanai atbilstīgo datu kopu (datu kopa H7, I1, H1 vai attiecīgā gadījumā H6).

2.2.1.2. Norādījumi par konkrētiem datu elementiem H7 muitas deklarācijas kontekstā

(a) Datu elements 11 10 000 000 "Papildprocedūru kodi"

Piezīmē par šo datu elementu ir norādīts: norādiet attiecīgos Savienības kodus vai papildu procedūras kodu, kā to noteikusi attiecīgā dalībvalsts.

Attiecīgie Savienības kodi, kuri ir izmantojami šajā datu elementā:

(a) C07 — nelielas vērtības sūtījumi;
(b) C08 — sūtījumi, ko viena privātpersona sūta citai;

[5] Šā dokumenta kontekstā atsauce uz H7 satur datu elementus, kas ir paredzēti pārskatītajā B pielikumā, kurš šā norādījumu dokumenta izstrādāšanas laikā vēl nebija pieņemts.
[6] Taču īpašā režīma kontekstā muitas deklarāciju ar datu kopu H7 var izmantot tikai tā persona, kura uzrāda preces muitai.

(c) F48 — imports saskaņā ar īpašo režīmu, ko piemēro no trešām valstīm un teritorijām importētu preču tālpārdošanai, kā noteikts Direktīvas 2006/112/EK XII sadaļas 6. nodaļas 4. iedaļā (*IOSS* gadījumi); un
(d) F49 — imports saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK XII sadaļas 7. nodaļā paredzēto īpašo režīmu importa PVN deklarēšanai un samaksai (īpašā režīma gadījumi).

Tā kā kods "C08" attiecas uz *C2C* sūtījumiem, to nevar izmantot kopā ar nevienu no iepriekš minētajiem "F" kodiem (F48 un F49). Ja *IOSS* PVN identifikācijas numurs ir norādīts datu elementā 13 16 000 000, tad var izmantot tikai papildprocedūru kodus C07 un F48.

Piemēri:

a) sūtījums *IOSS*, kura patiesā vērtība ir 130 EUR:
kodi, kas jānorāda datu elementā 11 10 000 000: C07 un F48;
b) sūtījums ārpus *IOSS*, taču kurš tiek deklarēts, izmantojot īpašo režīmu:
kodi, kas jāizmanto datu elementā 11 10 000 000: C07 un F49;
c) tāds vienas privātpersonas sūtījums citai privātpersonai, kura vērtība ir 30 EUR:
kods, kas jāizmanto datu elementā 11 10 000 000: C08;
d) tāds vienas privātpersonas sūtījums citai privātpersonai, kura patiesā vērtība ir 130 EUR:
kods, kas jāizmanto datu elementā 11 10 000 000: C07;
e) sūtījums, kura patiesā vērtība ir 130 EUR un uz kuru attiecas standarta importa PVN režīms (netiek piemērota *IOSS*), tostarp *B2B* sūtījumi: kods, kas jāizmanto datu elementā 11 10 000 000: C07;
f) tāds vienas privātpersonas sūtījums citai privātpersonai, kurš satur divus priekšmetus un kura vērtība ir 50 EUR: (1. priekšmets — 20 EUR , 2. priekšmets — 30 EUR):
g) kods, kas jāizmanto datu elementā 11 10 000 000: 1. priekšmets (20 EUR) — C07; 2. priekšmets (30 EUR) — C07.

(b) Datu elements 12 01 000 000 "Iepriekšējais dokuments"

Datu elementa 12 01 000 000 mērķis ir noteikt saistību starp dažādajām muitas formalitātēm un nodrošināt preču izsekojamību muitas vajadzībām. Tas ļauj muitai pārliecināties, vai attiecībā uz precēm ir izpildītas ievešanas un importa formalitātes. Tādējādi muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā gadījumā ir pienākums ievadīt atsauci uz iepriekšējo dokumentu, piemēram, uz pagaidu uzglabāšanas deklarāciju vai ievešanas kopsavilkuma deklarāciju (*ENS*). B-DA pielikuma 72. zemsvītras piezīmē[7] ir noteikts atbrīvojums no šīs atsauces gadījumā, ja dalībvalsts deklarāciju apstrādes sistēma spēj noteikt šo saistību, pamatojoties uz citu muitas deklarācijā pieejamo informāciju (piemēram, pamatojoties uz pārvadājuma dokumenta numuru).

[7] Dalībvalstis drīkst atteikties no šīs prasības, ja to sistēmas ļauj tām šīs ziņas automātiski un nepārprotami iegūt citā deklarācijas vietā.

Šādā gadījumā var atmest iepriekšējā dokumenta identifikatoru un tā vietā izmantot datu elementā 12 05 000 000 norādīto pārvadājuma dokumenta numuru, lai identificētu iepriekšējas formalitātes galvenokārt tādu dalībvalstu gadījumā, kurām ir integrēta ievešanas un importa IT sistēma, un tādās situācijās, kad ievešanas kopsavilkuma deklarāciju iesniedz importēšanas dalībvalstī.

(c) Datu elements 12 03 000 000 "Pavaddokumenti"

Šis datu elements ietver jebkuru tādu Savienības, starptautisko vai valsts dokumentu (piemēram, rēķina), sertifikātu un licenču identifikatoru vai atsauces numuru, kuri attiecas uz deklarācijā norādītajām precēm.

(d) Datu elements 12 05 000 000 "Pārvadājuma dokuments"

Šis datu elements ietver pārvadājuma dokumenta veidu un atsauci. Zemas vērtības sūtījumu gadījumā, ja ir sniegta atsauce uz šajā datu elementā sniegto pārvadājuma dokumentu, dažkārt var tikt piemērots atbrīvojums no atsauces sniegšanas uz iepriekšēju dokumentu (sk. B-DA pielikuma 72. zemsvītras piezīmi par datu elementu 12 01 000 000).

Ekspress pārvadātāji pārvadājuma dokumenta ailē parasti norāda gaisa kravas pavadzīmes (*AWB*) numuru. Šis ir konkrētā sūtījuma unikālais identifikators, un to var izmantot meklēšanai jebkurā sistēmā (valsts un Eiropas mēroga), lai izsekotu sūtījuma vēsturi.

Pasta operatori datu elementā 12 01 000 000 izmanto svītrkodu S10. Šāds numurs nodrošina konkrēta pasta sūtījuma izsekojamību.

(e) Datu elements 12 08 000 000 "Atsauces numurs/*UCR*"

Šis datu elements attiecas uz unikālu komerciālo atsauces numuru, ko pārdevējs piešķīris konkrētajam darījumam/pasūtījumam. Tas var būt Pasaules muitas organizācijas (ISO 15459) kods vai līdzvērtīgs kods.
Tas sniedz piekļuvi muitu interesējošajiem pamatā esošajiem komerciālajiem datiem, kas varētu veicināt un paātrināt jebkuras potenciālās kontroles darbības. Tādēļ ieteicams pēc iespējas norādīt šo datu elementu. Šis datu elements ir fakultatīvs muitas deklarāciju iesniedzošajai personai. Piezīmē par šo datu elementu ir minēts, ka to var izmantot, lai norādītu darījuma identifikatoru, ja preces tiek deklarētas laišanai brīvā apgrozībā saskaņā ar īpašo režīmu no trešām valstīm vai teritorijām importētu preču tālpārdošanai, kā noteikts Direktīvas 2006/112/EK XII sadaļas 6. nodaļas 4. iedaļā. Taču, tā kā šī informācija ir fakultatīva, to var norādīt neatkarīgi no izmantotā importa PVN iekasēšanas mehānisma.

Jāatzīmē, ka šis darījuma identifikators nav identisks ar pārvadājuma dokumenta numuru (piemēram, *AWB* numuru ekspress sūtījumu gadījumā vai svītrkodu S10 pasta sūtījumu gadījumā), kas ir numurs, kuru sūtījumam piešķīris pārvadātājs.

Tāpat darījuma identifikators nav identisks ar *IOSS* PVN identifikācijas numuru, taču tas atsaucas uz pārdošanas darījumu (piemēram, pasūtījuma numuru) un to parasti piešķir pārdevējs komerciāliem nolūkiem, un pārdevējs arī nosaka tā struktūru, taču tam jāatbilst noteiktajam formātam (an…35). Tādējādi var izmantot viena skaitļa diapazonu neatkarīgi no tā, kura dalībvalsts ir patēriņa dalībvalsts un/vai importēšanas dalībvalsts.

Apvienoto pasūtījumu gadījumā darījuma identifikators, ja tāds ir norādīts, attiecas uz atsevišķiem pasūtījumiem saistībā ar attiecīgo deklarācijas pozīciju.

(f) Datu elements 13 01 000 000 "Eksportētājs"

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība ievadīt preču nosūtītājas personas pilnu nosaukumu / vārdu, uzvārdu un adresi, kā pārvadājuma līgumā to norādījusi puse, kura pasūtījusi transportu.

Piemēri:

- sūtījums, kurš ietver vairākas viena tāda pārdevēja preces, kurš arī pasūta transportu: šajā datu elementā deklarācijas "virsraksta līmenī" (preču kravas līmenī) jāievada attiecīgās personas (t. i., pārdevēja) nosaukums / vārds, uzvārds un adrese,
- sūtījums, kurš ietver vairākas dažādu pārdevēju preces, kuras tirgo vienā platformā. Pārvadājumu organizē platforma: šajā datu elementā deklarācijas "virsraksta līmenī" (preču kravas līmenī) jāievada platformas, kura pasūta transportu, nosaukums un adrese,
- vairākas dažādu pārdevēju preces, kuras tirgo vienā un tajā pašā platformā, kur pārvadājumu organizē katrs pārdevējs individuāli: preces pienāks atsevišķu sūtījumu veidā, un tiem būs jānoformē atsevišķas muitas deklarācijas. Šajā datu elementā muitas deklarācijas "virsraksta līmenī" (preču kravas līmenī) jāievada katram atsevišķajam sūtījumam tās personas (t. i., attiecīgā pārdevēja) nosaukums / vārds, uzvārds un adrese, kura pasūta transportu.

(g) Datu elements 13 04 000 000 "Importētājs"

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība ievadīt tās personas nosaukumu / vārdu, uzvārdu un adresi, kurai faktiski nosūtītas preces (t. i., galasaņēmēja uzņēmums vai privātpersona).

(h) Datu elements 13 04 017 000 “Importētāja identifikācijas numurs”

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība ievadīt tās personas identifikācijas numuru, kurai faktiski nosūtītas preces.

Ievadiet SMK-DA 1. panta 18. punktā minēto attiecīgās personas uzņēmēja reģistrācijas un identifikācijas numuru (*EORI*). Ja importētājam nav *EORI* numura, muitas administrācija var tam piešķirt *ad hoc* numuru attiecībā uz konkrēto deklarāciju.

Ja importētājs nav reģistrēts *EORI*, jo nav uzņēmējs vai neveic uzņēmējdarbību Savienībā, norādiet numuru, kas prasīts attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos.

Šī piezīme jālasa kopā ar B-DA pielikuma 8. zemsvītras piezīmi: šī informācija jānorāda tikai tādā gadījumā, ja tā ir pieejama.

Piemēri:

- H7 muitas deklarācija jāiesniedz A dalībvalstī, un importētājs (t. i., saņēmējs) ir privātpersona. Attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos nav noteikta prasība privātpersonām reģistrēties *EORI* numura saņemšanai. Šādā gadījumā datu elementu 13 04 017 000 atstāj neaizpildītu vai aizpilda saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem ar nosacījumu, ka šī informācija ir pieejama deklarāciju iesniedzošajai personai tās iesniegšanas brīdī,
- H7 muitas deklarācija jāiesniedz B dalībvalstī, un importētājs (t. i., saņēmējs) ir privātpersona. Attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos ir noteikta prasība privātpersonām reģistrēties *EORI* saņemšanai. Šādā gadījumā privātpersonas *EORI* numuru ievada datu elementā 13 04 017 000 ar nosacījumu, ka deklarāciju iesniedzošajai personai tās iesniegšanas brīdī attiecīgais *EORI* numurs ir pieejams.

Iepriekš minētais ir spēkā neatkarīgi no izmantotā importa PVN iekasēšanas mehānisma (*IOSS*, īpašais režīms vai PVN iekasēšanas standarta mehānisms).

Taču dalībvalstis, kuras nosaka par pienākumu privātpersonām izmantot identifikatoru saskaņā ar SMK-DA 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu, var turpināt piemērot šo prasību. Dalībvalstīm, kurās šāda reģistrācija nav nepieciešama, nevajadzētu noteikt jaunus pienākumus, lai ieviestu datu kopu H7 savas valsts importa sistēmā.

(i) Datu elements 13 05 000 000 “Deklarētājs”

Detalizēts skaidrojums par šo datu elementu ir sniegts 2.2.2. iedaļā.

(j) Datu elements 13 16 000 000 “Papildu fiskālās atsauces identifikācijas numurs”

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība norādīt īpašo *IOSS* PVN identifikācijas

numuru, kas piešķirts *IOSS* izmantošanai, ja preces tiek deklarētas laišanai brīvā apgrozībā saskaņā ar īpašo režīmu no trešām valstīm vai teritorijām importētu preču tālpārdošanai, kā noteikts Direktīvas 2006/112/EK XII sadaļas 6. nodaļas 4. iedaļā.

Šī piezīme jālasa kopā ar B-DA pielikuma 55. zemsvītras piezīmi: šī informācija ir jānorāda tikai tādā gadījumā, ja preces tiek importētas, piemērojot īpašo režīmu (*IOSS* gadījums).

IOSS PVN identifikācijas numurs jādara zināms muitas dienestiem ne vēlāk kā brīdī, kad iesniedz muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā. Pasta sūtījumu gadījumā šis numurs var tikt iekļauts *ITMATT* ziņojumā, lai vienkāršotu datu apstrādi.

Šis ir datu elements, kurā būs jādeklarē *IOSS* PVN identifikācijas numurs kopā ar funkcijas kodu FR5, kurš attiecas uz pārdevēju (*IOSS*).

Katram sūtījumam var deklarēt tikai vienu *IOSS* PVN identifikācijas numuru, un tas ir jānorāda preču kravas līmenī, t. i., tas attiecas uz visu deklarāciju. Tādējādi vienā muitas deklarācijā nevar būt gan *IOSS* preces, gan preces, uz kurām *IOSS* nav attiecināma.

(k) Datu elements 14 03 040 000 "Nodokļa bāze"

Šis datu elements nav prasīts muitas deklarācijā ar datu kopu H7, proti, personai, kura iesniedz muitas deklarāciju, tas nav jādeklarē/jānorāda.

Taču valsts importa sistēmai (VIS) ir jānosūta šī informācija uzraudzības sistēmai. Tādēļ katras dalībvalsts VIS ir pienākums:

- aprēķināt datu elementu 14 03 040 000 "Nodokļa bāze", pamatojoties uz datu elementiem 14 14 000 000 un 14 15 000 000, un attiecīgā gadījumā
- konvertēt rēķina valūtu valsts valūtā (datu elements 14 14 000 000 + datu elements 14 15 000 000 / pozīcija) x 14 09 000 000.

(l) Datu elements 14 14 000 000 "Patiesā vērtība"

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība ievadīt katras preču pozīcijas patieso vērtību rēķina valūtā.

Datu elementa 14 14 000 000 norādīšana muitas deklarāciju iesniedzošajai personai ir obligāta.

Datu elementu 14 14 000 000 izmanto tikai H7 muitas deklarācijas kontekstā. Pilnas datu kopas (H1) deklarāciju un vienkāršotu deklarāciju (I1) gadījumā preču patiesā vērtība jānorāda datu elementā 14 08 000 000 "Preču pozīcijas cena/summa". Muitas deklarācijās ar samazinātu datu kopu pasta sūtījumiem (H6) preču patiesās vērtības norādīšanai jāizmanto datu elements 14 12 000 000 "Pasta vērtība".

IOSS gadījumā ieteicams rēķinā vienmēr norādīt PVN summu atsevišķi, lai varētu identificēt preču patieso vērtību un aprēķināt nodokļa bāzi iesniegšanai uzraudzības sistēmā.

1. piemērs. Patiesā vērtība — 140 EUR (nav iekļauts PVN, nav norādītas citas izmaksas)

Pozīcijas Nr.	Produkta nosaukums	Cena	PVN	Kopējā cena
1.	Ziemas mētelis	140 EUR	28 EUR	168 EUR

2. piemērs. Patiesā vērtība — 140 EUR (nav iekļauts PVN, pārvadāšanas izmaksas norādītas atsevišķi)

Pozīcijas Nr.	Produkta nosaukums	Cena	PVN	Kopējā cena
1.	Ziemas mētelis	140 EUR	28 EUR	168 EUR
2.	Pārvadāšanas maksa	15 EUR	3 EUR	18 EUR

3. piemērs. Patiesā vērtība — 140 EUR (nav iekļauts PVN, pārvadāšanas izmaksas norādītas atsevišķi)

Pozīcijas Nr.	Produkta nosaukums	Cena	PVN	Kopējā cena
1.	Ziemas mētelis	120 EUR	24 EUR	144 EUR
2.	T-krekls	20 EUR	4 EUR	24 EUR
3.	Pārvadāšanas maksa	15 EUR	3 EUR	18 EUR

4. piemērs. Patiesā vērtība — 160 EUR (nav iekļauts PVN, rēķinā nav atsevišķi norādītu citu izmaksu)

Pozīcijas Nr.	Produkta nosaukums	Cena	PVN	Kopējā cena
1.	Ziemas mētelis	160 EUR	32 EUR	192 EUR

Tā kā 4. piemērā patiesā vērtība pārsniedz 150 EUR, šo preču deklarēšanai nevar izmantot deklarāciju ar datu kopu H7. Tā vietā jāizmanto standarta muitas deklarācija (H1 vai H6 tikai pasta operatoriem) vai vienkāršotā muitas deklarācija (I1).

(m) Datu elements 14 15 000 000 "Pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksas par preču piegādi līdz galamērķim"

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība ievadīt pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksas par preču piegādi līdz beidzamajam galamērķim rēķina valūtā.

Datu elementa 14 15 000 000 norādīšana muitas deklarāciju iesniedzošajai personai ir obligāta. Taču saskaņā ar SMK-DA B pielikuma I sadaļas 1. nodaļas 3. ievadpiezīmi šos datus vāc tikai tad, ja to pamato apstākļi. Turklāt šajā kontekstā var būt attiecināma arī 6. ievadpiezīme. Tajā minēts, ka deklarētāja norādītajiem datiem jābūt pamatotiem uz deklarētāja rīcībā esošo informāciju brīdī, kad deklarācija tiek iesniegta muitā. Taču šo noteikumu piemēro, neskarot SMK 15. pantu.

Piemēri:

- preču cena, ieskaitot rēķinā norādītās pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksas: 120 EUR. Rēķinā ir atsevišķi norādītas pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksas par summu 20 EUR — *datu elementā 14 14 000 000 norādāmā patiesā vērtība ir 100 EUR, savukārt pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksas par piegādi līdz beidzamajam galamērķim, kas norādāmas datu elementā 14 15 000 000, ir 20 EUR*,
- kopējā preču cena, kas norādīta rēķinā: 120 EUR. Pavaddokumentos nav norādītas nekādas pārvadājuma vai apdrošināšanas izmaksas — *datu elementā 14 14 000 000 norādāmā patiesā vērtība ir 120 EUR. Datu elementu 14 15 000 000 atstāj neaizpildītu vai tajā norāda vērtību "0", atkarībā no dalībvalsts importa sistēmas*.

(n) Datu elements 18 02 000 000 "Papildu mērvienības"

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība vajadzības gadījumā norādīt attiecīgās pozīcijas daudzumu, izsakot to mērvienībā, kas noteikta Savienības tiesību aktos, kā publicēts datubāzē *TARIC*.

Šī piezīme jālasa kopā ar B-DA pielikuma 56. zemsvītras piezīmi: šī informācija tiek prasīta tikai tad, ja deklarācija attiecas uz precēm, kas minētas Regulas (EK) Nr. 1186/2009 27. pantā un/vai Padomes Direktīvas 2006/79/EK 2. pantā.

Tas nozīmē, ka šis datu elements ir prasīts tikai *C2C* sūtījumu (privātpersonu darījumu ar privātpersonām) gadījumā, ja preču veidam ir piemērojami daudzuma ierobežojumi (tabakas izstrādājumi, alkohols un alkoholiskie dzērieni, smaržas un tualetes ūdeņi).

Piemērs

Dāvanā tiek nosūtīta kārba ar cigāriem.

Daudzums: kārbā ir 10 cigāru.

Papildu mērvienība: 0,01.

(o) Datu elements 18 09 056 000 "Harmonizētās sistēmas apakšpozīcijas kods"

Piezīmē par šo datu elementu ir noteikta prasība norādīt deklarēto preču harmonizētās sistēmas nomenklatūras sešciparu kodu.

2.2.2. Kurš var būt deklarētājs?

Muitas deklarāciju ar datu kopu H7 var iesniegt jebkura persona, kura atbilst SMK 170. pantā noteiktajiem nosacījumiem. Deklarētājs var būt importētājs (t. i., saņēmējs, kurš parasti, taču ne obligāti ir arī pircējs), kurš atmuito preces savā vārdā un uzdevumā, vai viņa pārstāvis (t. i., pasta operators, ekspress pārvadātājs, muitas aģents vai tamlīdzīgs pārstāvis) saskaņā ar SMK vispārējiem nosacījumiem. Atkarībā no pārstāvības veida pārstāvis var rīkoties pārstāvētās personas vārdā un uzdevumā (tieša pārstāvība) vai savā vārdā un pārstāvētās personas uzdevumā (netieša pārstāvība).

Atmuitojot preces laišanai brīvā apgrozībā, muitas dienesti var pieprasīt pārstāvim iesniegt pierādījumus par pilnvarojumu pārstāvēt attiecīgo personu. Tiek uzskatīts, ka pārstāvji, kuri nespēj sniegt šāda veida pierādījumus vai norādīt, ka viņi pilda pārstāvja funkcijas, rīkojas savā vārdā un uzdevumā un tādēļ viņiem jāuzņemas pilna atbildība par attiecīgo muitas deklarāciju.

Atmuitošanas procesa paātrināšanas nolūkā pircējam var pieprasīt sniegt šādu pilnvarojumu jau pirkuma veikšanas brīdī, piemēram, izvēloties piegādes iespējas. Tāpat pilnvarojumam ieteicams ietvert visas ar preču atmuitošanu saistītās formalitātes, tostarp potenciālu muitas deklarācijas grozīšanu vai atzīšanu par nederīgu.

Piemēri

1) Importētājs Igaunijā pasūta sporta apavu pāri no pārdevēja, izmantojot tiešsaistes platformu. Sūtījums atbilst SMK-DA 143.a panta nosacījumiem (*DRR* 23. panta 1. punktā noteiktās preces, uz kurām neattiecas aizliegumi un ierobežojumi). Preces pārvadā pasts / ekspress pārvadātājs, un kad tās ierodas Igaunijā, importētājs izvēlas iesniegt muitas deklarāciju savā vārdā. Šajā nolūkā viņam ir tiesības izmantot muitas deklarāciju ar datu kopu H7.

Izraksts no muitas deklarācijas:

Datu elements 13 04 000 000	Importētājs	Persona (fiziska vai juridiska)
Datu elements 13 05 000 000	Deklarētājs	Importētājs
Datu elements 13 06 000 000	Pārstāvis	—

2) Otrajā scenārijā importētājs norīko pastu / ekspress pārvadātāju / citu muitas aģentu iesniegt muitas deklarāciju viņa vārdā un uzdevumā; tādējādi pasts / ekspress pārvadātājs ir tiešais pārstāvis, kurš šim nolūkam var izmantot muitas deklarāciju ar datu kopu H7.

Izraksts no muitas deklarācijas:

Datu elements 13 04 000 000	Importētājs	Persona (fiziska vai juridiska)
Datu elements 13 05 000 000	Deklarētājs	Importētājs
Datu elements 13 06 000 000	Pārstāvis	Pasts / ekspress pārvadātājs / cits muitas aģents
Datu elements 13 06 030 000	Pārstāvja statuss	Kods "2" (tieša pārstāvība kodeksa 18. panta 1. punkta nozīmē)

3) Trešajā scenārijā importētājs norīko pastu / ekspress pārvadātāju / citu muitas aģentu pildīt netiešā pārstāvja funkcijas, attiecīgi tas atmuito preces savā vārdā, bet importētāja uzdevumā.

Izraksts no muitas deklarācijas:

Datu elements 13 04 000 000	Importētājs	Persona (fiziska vai juridiska)
Datu elements 13 05 000 000	Deklarētājs	Pasts / ekspress pārvadātājs / cits muitas aģents
Datu elements 13 06 000 000	Pārstāvis	Pasts / ekspress pārvadātājs / cits muitas aģents
Datu elements 13 06 030 000	Pārstāvja statuss	Kods "3" (netieša pārstāvība kodeksa 18. panta 1. punkta nozīmē)

4) Ceturtajā scenārijā pasts / ekspress pārvadātājs / cits muitas aģents nav norādījis to, ka tas pilda pārstāvja funkcijas, tādēļ tiek uzskatīts, ka viņš rīkojas savā vārdā un uzdevumā ar visiem deklarētājam piemērojamajiem pienākumiem.

Izraksts no muitas deklarācijas:

Datu elements 13 04 000 000	Importētājs	Persona (fiziska vai juridiska)
Datu elements 13 05 000 000	Deklarētājs	Pasts / ekspress pārvadātājs / cits muitas aģents
Datu elements 13 06 000 000	Pārstāvis	—

Lai iesniegtu deklarāciju, tās iesniedzējam jābūt pieejamiem visiem datiem, kas nepieciešami preču laišanai brīvā apgrozībā. Deklarācija tiek pieņemta tikai tādā gadījumā, ja tā ietver pilnīgus datus. Iesniedzot deklarāciju citas personas uzdevumā, pārstāvjiem muitā (tostarp pasta operatoriem, ekspress pārvadātājiem vai citām līdzīgām personām) nepieciešams pilnvarojums (SMK 19. pants).
Uzņēmējiem, kuri regulāri rīkojas kā pārstāvis muitā, muitas dienesti saskaņā ar SMK 19. panta 3. punktu var neprasīt ikreiz sniegt pierādījumus par pilnvarojumu. Tomēr, pat gadījumā, ja nav pienākuma sniegt pierādījumus, pārstāvim tomēr jābūt pilnvarotam rīkoties konkrētās personas uzdevumā (proti, tās personas (piemēram, importētāja), kurai bija tiesības dot pilnvarojumu citai personai rīkoties savā uzdevumā). Citiem vārdiem sakot, jābūt precīzai konkrētās personas piekrišanai vai domājamai piekrišanai sniegt pilnvarojumu pēc tam, kad tai ir dota iespēja paust savu viedokli par savu nolūku deklarēt preces pašam vai iecelt citu personu, kas būs pārstāvis muitā. Ja nav iespējams pierādīt, ka šāds pilnvarojums eksistē, uzskatāms, ka pārstāvis rīkojas savā vārdā un savās interesēs un tam jāuzņemas pilna atbildība par attiecīgo muitas deklarāciju.

2.2.3. Kādas preces var deklarēt, izmantojot muitas deklarāciju ar datu kopu H7?

Kā norādīts SMK-DA 143.a pantā, muitas deklarāciju ar datu kopu H7 var izmantot precēm, kuras atbilst šādiem nosacījumiem:

1) uz sūtījumā iekļautajām precēm attiecas atbrīvojums no ievedmuitas nodokļa saskaņā ar *DRR* 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu un
2) uz minētajā sūtījumā iekļautajām precēm neattiecas aizliegumi un ierobežojumi.

1) <u>Uz sūtījumā iekļautajām precēm attiecas atbrīvojums no ievedmuitas nodokļa saskaņā ar *DRR* 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu</u>

   Minētais pants atsaucas uz Regulu par atbrīvojumiem no muitas nodokļiem un konkrēti tās 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu, ko plaši pazīst kā 150 EUR slieksni zemas vērtības precēm un 45 EUR slieksni nekomerciāla rakstura dāvanām (*C2C*).

   23. panta 1. punktā precēm noteikti šādi nosacījumi:

   - neliela vērtība (patiesā vērtība kopā nepārsniedz 150 EUR par vienu sūtījumu),
   - nosūtītas tieši no trešās valsts saņēmējam ES,
   - neietver noteiktas preces: alkohola izstrādājumus, smaržas un tualetes ūdeņus, kā arī tabaku un tabakas izstrādājumus. Tādējādi minētās preces nav atļauts iekļaut muitas deklarācijā ar datu kopu H7, ja vien nav piemērojams *DRR* 25. panta 1. punkts (kas attiecas uz sūtījumiem, kurus viena privātpersona nosūta citai privātpersonai). Minētās regulas 26. pantā ir noteikts 45 EUR vērtības

ierobežojums atbrīvojumam no nodokļa šāda veida sūtījumiem un — attiecībā uz dažām konkrētām precēm — noteikti tajā izklāstītie daudzuma sliekšņi.

Jāņem vērā, ka saskaņā ar minētās regulas 23. panta 1. punktu atbrīvojums ir piemērojams atsevišķam sūtījumam, un, ja attiecīgais sūtījums ietver vairākus priekšmetus, šo sūtījumu, kura vērtība nepārsniedz 150 EUR, nevar sadalīt ar mērķi pieprasīt atbrīvojumu no nodokļa attiecībā uz vienu vai vairākiem priekšmetiem.

Ja vienā konteinerā ir sakopots simtiem sīkpaku, kuras tiek nosūtītas individuāliem patērētājiem un uz kurām norādīts viņu nosaukums / vārds un uzvārds, tās var atmuitot, izmantojot simtiem muitas deklarāciju ar datu kopu H7, un piegādāt beidzamajam galamērķim pēc to izlaišanas. Tiek atgādināts, ka visas tādas preces, uz kurām nav attiecināma *IOSS*, ir jādeklarē laišanai brīvā apgrozībā preču beidzamā galamērķa dalībvalstī. Sk. attiecīgos izmantošanas gadījumus 2. pielikumā.

Sūtījumi, kuru patiesā vērtība nepārsniedz 150 EUR

Lai noteiktu, vai precēm ir piemērojams *DRR* 23. panta 1. punktā noteiktais atbrīvojums no muitas nodokļiem, jāņem vērā jēdziena "patiesā vērtība" definīcija (SMK-DA 1. panta 48. punkts). Muita meklē šo vērtību muitas deklarācijas datu elementā 14 14 000 000 ar mērķi novērtēt tiesības izmantot muitas deklarāciju ar datu kopu H7. Patiesās vērtības jēdziens ir izskaidrots 1. nodaļā sniegtajā informācijā.

Ja muita konstatē, ka preču patiesā vērtība pārsniedz 150 EUR, turpmākā muitošana ir atkarīga no šāda atzinuma izdarīšanas brīža. Turpmāk sniegtajā tabulā ir apkopoti iespējamie scenāriji.

Preču pareizās vērtības noteikšanas brīdis	**Nepieciešamā turpmākā rīcība**	**Rīcības veicējs**	**Juridiskais pamats**
Pirms muitas deklarācijas ar datu kopu H7 pieņemšanas	Noraida muitas deklarāciju ar datu kopu H7	Muita	SMK 172. pants
	Iesniedz jaunu muitas deklarāciju, kas nav ar datu kopu H7	Deklarētājs	

Pēc muitas deklarācijas pieņemšanas, bet pirms preču izlaišanas, ja preču patiesā vērtība ir ≤ 150 EUR	Labo muitas deklarāciju[8]	Deklarētājs	SMK 191. pants un 173. panta 1. punkts
Pēc muitas deklarācijas pieņemšanas, bet pirms preču izlaišanas, ja preču patiesā vērtība ir > 150 EUR	Muita var atteikt preču izlaišanu vai ierosināt deklarētājam pieprasīt muitas deklarācijas ar datu kopu H7 atzīšanu par nederīgu un iesniegt jaunu muitas deklarāciju ar datu kopu H1 vai vienkāršotu deklarāciju. Vai arī muita anulē lēmumu par muitas deklarācijas pieņemšanu un pieprasa iesniegt muitas deklarāciju ar pilnu datu kopu vai vienkāršotu deklarāciju, kurā norādīta pareiza muitas vērtība; deklarētājam ir tiesības tikt uzklausītam.	Muita	SMK 27., 174., 188., 191., 198. pants SMK-DA 8.–10. pants SMK-ĪA 8.–9. pants

[8] Veikt labojumus var tikai tad, ja ir izpildīti SMK 173. panta 2. punktā minētie nosacījumi (muita nav paziņojusi deklarētājam par nodomu pārbaudīt preces; muita nav konstatējusi, ka dati muitas deklarācijā nav pareizi; preces vēl nav izlaistas). Citos gadījumos ir piemērojama turpmāk izklāstītā kārtība attiecībā uz situācijām, kad nepareizā vērtība ir konstatēta pēc muitas deklarācijas pieņemšanas, bet pirms preču izlaišanas un preču patiesā vērtība ir > 150 EUR.

Deklarētājs konstatē pēc preču izlaišanas	Labo muitas deklarāciju, ja vērtība saglabājas zem 150 EUR	Deklarētājs	SMK 173. panta 3. punkts
Pēc preču izlaišanas veiktās kontroles laikā	Pieņem formālu muitas lēmumu par kontroles rezultātiem pēc preču izlaišanas un samaksājamo ievedmuitas nodokli. *IOSS* gadījumā jāinformē arī identifikācijas dalībvalsts (administratīvā sadarbība)	Muita	SMK 29. pants SMK-DA 8.–10. pants SMK-ĪA 8.–9. pants

DRR **25. panta 1. punkts** attiecas uz šādām precēm:

- iekļautas sūtījumos, kuru vērtība nepārsniedz 45 EUR,
- nosūta privātpersona no trešās valsts citai privātpersonai, kura dzīvo ES muitas teritorijā,
- preces nav komerciāla importa priekšmets (neregulāri nosūtītas preces, paredzētas vienīgi saņēmēja (t. i., importētāja) vai tā ģimenes locekļu personīgai lietošanai, precēm nav nekādas komerciālas nozīmes ne veida, ne daudzuma ziņā un tās nosūtītājs nosūta saņēmējam (t. i., importētājam) bez kādas samaksas[9]),
- saskaņā ar *DRR* 27. pantu tabakas izstrādājumiem, alkoholam un alkoholiskajiem dzērieniem, smaržām un tualetes ūdeņiem tiek piemēroti daudzuma ierobežojumi.

Jāņem vērā, ka atbrīvojumu attiecībā uz nekomerciālām precēm var pieprasīt pozīcijas līmenī, proti, ja kopējā vērtība par divu vai vairāk priekšmetu sūtījumu pārsniedz 45 EUR vērtību, atbrīvojumu līdz minētai summai piešķir tādu, kāds tas būtu, ja šos priekšmetus ievestu atsevišķi. Taču atsevišķa priekšmeta vērtība nav dalāma (*DRR* 26. panta 2. punkts). Tomēr atbrīvojums no PVN tiek piemērots visam sūtījumam, nevis tajā ietvertajām atsevišķajām precēm[10].

[9] Komerciāla rakstura jēdziens definēts *DRR* 25. panta 2. punktā.

[10] Saskaņā ar Direktīvas 2006/79/EK 1. panta 2. punkta c) apakšpunktu "nekomerciāli sīksūtījumi" ir sūtījumi, kuros: c) ir preces, kuru kopējā vērtība nepārsniedz 45 EUR.

N. B. Preces, kurām ir piemērojams atbrīvojums no muitas nodokļiem saskaņā ar citiem *DRR* pantiem (piemēram, komerciālus paraugus), un atpakaļnosūtītās preces nevar deklarēt, izmantojot muitas deklarāciju ar *SRDS*, un to deklarēšanai jāizmanto vienkāršota deklarācija vai standarta deklarācija ar pilnu datu kopu.

Ja dāvanu (kuras neietver alkohola izstrādājumus, smaržas un tualetes ūdeņus, tabaku un tabakas izstrādājumus) vērtība pārsniedz 45 EUR slieksni, taču savādāk atbilst atbrīvojuma no nodokļa nosacījumiem saskaņā ar *DRR* 23. pantu, muita noraida muitas deklarāciju un deklarētājs veic labojumus, aizstājot papildprocedūras kodu C08 ar C07.

Ja preču vērtība nepārsniedz 150 EUR, nav jāmaksā muitas nodoklis, taču šīs preces ir apliekamas ar PVN. Ir iespējams izmantot muitas deklarāciju ar datu kopu H7, ja ir izpildīti citi nosacījumi.

Piemēri:

a) tāds vienas privātpersonas sūtījums citai privātpersonai, kura vērtība ir 30 EUR: ievedmuitas nodoklis nav jāmaksā, PVN nav jāmaksā, papildprocedūras kods — C08;

b) tāds vienas privātpersonas sūtījums citai privātpersonai, kura vērtība ir 50 EUR: ievedmuitas nodoklis nav jāmaksā, PVN ir jāmaksā, papildprocedūras kods — C07;

c) tāds vienas privātpersonas sūtījums citai privātpersonai, kura vērtība ir 100 EUR:
1. priekšmets — vērtība 20 EUR: ievedmuitas nodoklis nav jāmaksā, PVN ir jāmaksā, papildprocedūras kods — C07;
2. priekšmets — vērtība 30 EUR: ievedmuitas nodoklis nav jāmaksā, PVN ir jāmaksā, papildprocedūras kods — C07;
3. priekšmets — vērtība 50 EUR: ievedmuitas nodoklis nav jāmaksā, PVN ir jāmaksā, papildprocedūras kods — C07.

Ņemot vērā to, ka sūtījuma kopējā vērtība pārsniedz 45 EUR, nevar piemērot atbrīvojumu no PVN;

d) tāds vienas privātpersonas sūtījums citai privātpersonai tirdzniecības darījuma veidā (piemēram, C2C elektroniskā saskarnē tirgotas preces), kura vērtība ir zemāka nekā 150 EUR: ievedmuitas nodoklis nav jāmaksā, PVN ir jāmaksā, papildprocedūras kods — C07.

Ievērojiet, ka iepriekš izklāstītajos scenārijos b), c) un d) nevar apvienot papildprocedūras kodu C07 ar F48 vai F49, ņemot vērā faktu, ka IOSS un īpašais režīms ir piemērojams tikai preču tālpārdošanas (B2C) gadījumā.

2) Uz attiecīgajā sūtījumā iekļautajām precēm neattiecas aizliegumi un ierobežojumi
Tā kā SMK-DA 143.a pantā ir noteikts, ka preces, uz kurām attiecas aizliegumi un ierobežojumi, nevar laist brīvā apgrozībā, izmantojot muitas deklarāciju ar datu kopu H7, tad minētajā deklarācijā nav atļauts iekļaut tādas preces, kuras neatbilst šai prasībai. Šādas preces, izņemot tās, kuras ir aizliegts laist brīvā apgrozībā, turpina deklarēt, izmantojot standarta muitas deklarāciju ar visu attiecīgo informāciju. Iesniedzot muitas deklarāciju ar datu kopu H7, deklarētājs apliecina, ka uz attiecīgajām precēm neattiecas aizliegumi un ierobežojumi.

Lai novērtētu šo nosacījumu, muitas dienesti izmanto muitas deklarācijā sniegto informāciju, un konkrēti harmonizētās sistēmas sešciparu kodu, kā arī preču aprakstu un eksportētāja nosaukumu / vārdu, uzvārdu un adresi. Turklāt no 2021. gada ievešanas kopsavilkuma deklarācijas iesniegšana nodrošinās muitai papildu informāciju risku analīzei drošības un drošuma nolūkos. Visi šie dati ir izmantojami attiecīgas muitas kontroles veikšanai, kuru var papildināt ar izlases veida pārbaudēm.

Ekspress pārvadātāji ir integrējuši savās sistēmās tādu pārbaudes kārtību, kas paredz muitas dienestiem nozīmīgu aizliegumu un ierobežojumu identificēšanu. Šī kārtība ietver vairāklīmeņu pieeju ar dažādiem posmiem. Vispirms tiek veikts automatizēts novērtējums, datus filtrējot pēc atslēgvārdiem preču aprakstos kopā ar tādiem papildu parametriem kā svars un klienta profils par nosūtītāju un saņēmēju (t. i., importētāja). Sistēma aptur šo sūtījumu atmuitošanu, izmantojot vienkāršotu procedūru, un sarakstā atzīmē tos ar karodziņiem. Pēc tam ir nepieciešama cilvēka intervence ar mērķi veikt turpmākas pārbaudes un sagatavošanās darbus pirms muitas procedūras piemērošanas minētajām precēm.

Svarīgi ņemt vērā, ka SMK-DA 143.a noteikums "ar nosacījumu, ka [tām] nepiemēro aizliegumus un ierobežojumus" nenozīmē, ka muitas deklarāciju ar *SRDS* nedrīkst izmantot visām precēm, kurām ir harmonizētās sistēmas sešciparu kods un kuras var būt saistītas ar *TARIC* aizliegumu un ierobežojumu pasākumiem.

Muitai ieteicams veikt pārbaudes saistībā ar aizliegumiem un ierobežojumiem saskaņā ar šādiem apsvērumiem:

- ja aizliegumu un ierobežojumu pasākums tiek piemērots visām tām precēm zem deklarētā harmonizētās sistēmas sešciparu koda, kuras ir identificētas ar astoņciparu KN kodu, tad šāds HS kods tiek bloķēts un muitas deklarācija ar datu kopu H7 tiek noraidīta, savukārt,
- ja aizliegumu un ierobežojumu pasākums tiek piemērots tikai dažām tādām precēm zem deklarētā harmonizētās sistēmas sešciparu koda, kuras ir identificētas ar astoņciparu KN kodu, tad muitas deklarācija ar datu kopu H7 tiek atzīmēta ar karodziņu un kompetentajiem muitas dienestiem ir jāveic papildu kontrole.

Šādu darbības veidu ieteicams integrēt dalībvalsts importa sistēmā ar automātisko risinājumu, kurš izstrādāts muitas deklarāciju ar datu kopu H7 ieviešanai, lai nodrošinātu aizliegumu un ierobežojumu pasākumu automātisku pārbaudi un šādu preču ātru izlaišanu.

2.2.4. Kurš PVN iekasēšanas mehānisms?

Muitas deklarāciju ar datu kopu H7 var izmantot šādos PVN iekasēšanas mehānismos:

- importa režīms / importa vienas pieturas aģentūra jeb *IOSS* (sk. 3.1. iedaļu),
- īpašais režīms importa PVN deklarēšanai un samaksai (sk. 3.2. iedaļu), un
- PVN iekasēšanas standarta mehānisms (sk. 3.3. iedaļu).

2.2.5. Kurš procedūras kods?

Muitas deklarācija ar datu kopu H7 jāizmanto ar procedūras kodu "40 00", kā norādīts SMK-ĪA B pielikumā:

"H7	Muitas deklarācija laišanai brīvā apgrozībā attiecībā uz sūtījumu, kuram piemēro atbrīvojumu no ievedmuitas nodokļiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1186/2009 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu	40 00"

Sūtījumiem nevajadzētu piemērot atbrīvojumu no ievedmuitas nodokļiem, ja pirms to laišanas brīvā apgrozībā tiek piemērota cita muitas procedūra. Tādējādi nav atļauta nekāda veida uzglabāšana (muitas noliktavā vai brīvajā zonā), izņemot pagaidu uzglabāšanu, jo tas būtu pretrunā ar *DRR* 23. panta 1. punktā noteikto tiešās nosūtīšanas prasību.

Tas nozīmē, ka preces, kurām sākotnēji ir tikusi piemērota procedūra uzglabāšanai muitas noliktavā, nevar deklarēt, izmantojot muitas deklarāciju ar datu kopu H7. Taču, izmantojot šādu muitas deklarāciju, var deklarēt preces, kuras ir pagaidu uzglabāšanā vai kurām tiek piemērota tranzīta procedūra nekavējoties pēc to ierašanās Savienības muitas teritorijā vai pirms tās. Abos gadījumos procedūras kods ir "40 00".

2.2.6. Pārejas pasākumi

Pārejas pasākumi dalībvalstīs

SMK-DA 143.a panta 3. punktā ir noteikts:

"Līdz valstu importa sistēmu, kas minētas Īstenošanas lēmuma (ES) 2019/2151 pielikumā, jauninašanas beigu datumiem, dalībvalstis var paredzēt, ka šā panta 1. punktā minētajai deklarācijai ir piemērojamas datu prasības, kas noteiktas Deleģētās regulas (ES) 2016/341 9. pielikumā."

Šim nolūkam var izmantot šādas datu kopas:

- vienkāršotās deklarācijas datu kopu, kā noteikts 9. pielikuma A papildinājuma 7. tabulā, vai
- standarta muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā, kā noteikts 9. pielikuma C1 papildinājuma slejā H.

2.3. Muitas deklarācija ar pilnu datu kopu — sleja H1

Standarta muitas deklarācijā ir trīskārt vairāk datu elementu nekā muitas deklarācijā ar datu kopu H7, un tā joprojām ir viens no veidiem, kā deklarēt zemas vērtības sūtījumu importu ES. Turklāt noteiktos apstākļos (piemēram, akcīzes preces, preces, uz kurām attiecas aizliegumi un ierobežojumi, u. c.) muitas deklarācija H1 joprojām ir vienīgā atbilstīgā datu kopa šādu preču laišanai brīvā apgrozībā.

Taču, ņemot vērā apjomus, ir svarīgi uzsvērt, ka ir vēlams pēc iespējas izmantot deklarācijas ar samazinātām datu kopām, ņemot vērā ekspress pārvadātāju un pasta operatoru, kā arī valstu muitas dienestu IT sistēmu jaudas ierobežojumus.

2.4. Iepriekš iesniegtu muitas deklarāciju izmantošana par pagaidu uzglabāšanas deklarāciju (PUD)

Importējot zemas vērtības sūtījumus ES, jebkāda veida papildu formalitātes var palielināt pakalpojumu maksu un izraisīt sīkpakas piegādes aizkavēšanos. Tādēļ ieteicams apvienot noteiktas šāda veida preču ievešanas formalitātes.

SMK-ĪA 192. pantā ir paredzēta iespēja iepriekš iesniegtu muitas deklarāciju uzskatīt par pagaidu uzglabāšanas deklarāciju. Šis noteikums attiecas uz visām datu kopām, nevis tikai uz muitas deklarāciju ar datu kopu H7. Tas var galvenokārt attiekties uz gadījumiem, kad muitas deklarāciju iesniedz persona, kura atbild arī par preču uzrādīšanu. Iepriekš iesniegtas deklarācijas gadījumā muitai ir iespēja veikt riska analīzi pirms preču ierašanās un attiecīgi identificēt augsta riska sūtījumus, kā arī ātri izlaist zema riska preces nekavējoties pēc to uzrādīšanas.

2.5. Citi (vienkāršojumi, vienotā iesniegšana)

Muitas deklarācijas ar datu kopu H7 izmantošana ir brīvprātīga, un tās iesniedzējs var to izmantot pēc izvēles. Attiecīgā persona var tās vietā izvēlēties izmantot standarta muitas deklarāciju ar pilnu datu kopu vai vienkāršoto muitas deklarāciju. Taču vienkāršotajā muitas deklarācijā jāaizpilda vairāk datu elementu, nekā noteiktiem zemas vērtības sūtījumiem paredzētajā muitas deklarācijā, t. i., muitas deklarācijā ar datu kopu H7.

Pasta sūtījumu gadījumā saglabājas iespēja izmantot muitas deklarāciju ar datu kopu H6.

Tiek piemērotas visas prasības attiecībā uz *IOSS* PVN identifikācijas numura pārbaudi, kas nodrošina PVN iekasēšanu un ziņošanu uzraudzības sistēmai.

2.5.1. Vienkāršotā deklarācija (VD)

ZVS atmuitošanu var veikt, izmantojot vienkāršoto deklarāciju, ar nosacījumu, ka ir izpildīti SMK regulējumā izklāstītie nosacījumi šādas vienkāršošanas piemērošanai.

IOSS gadījumā izmantotās muitas deklarācijas datu kopas datu elementā 13 16 000 000 jānorāda *IOSS* PVN identifikācijas numurs. Līdz valstu importa sistēmu jauninašanas beigu datumiem (ne vēlāk kā līdz 2022. gada beigām) jāizmanto tās vienkāršotajām deklarācijām piemērojamās datu prasības, kuras norādītas PDA 9. pielikuma A papildinājumā. Šādā gadījumā *IOSS* PVN identifikācijas numurs jānorāda muitas deklarācijas ailē nr. 44. Šādā veidā būtu iespējams izmantot vienkāršotās deklarācijas pārejas periodā.

Dalībvalstīm, kuras izmanto vienkāršoto deklarāciju, tiek atgādināts par SMK 167. panta 1. punkta a) apakšpunktā noteikto iespēju, kā arī iespēju atbrīvot no prasības iesniegt papildu deklarāciju ZVS deklarācijas gadījumā (saskaņā ar SMK 167. panta 3. punktu).

Ir svarīgi norādīt, ka vienkāršotās deklarācijas datu kopa ir pielāgota tradicionālo tirdzniecības darījumu vajadzībām un tajā ir vairāk datu elementu nekā muitas deklarācijā ar datu kopu H7. Tādējādi tās izmantošana varētu radīt slogu gan deklarētājiem, gan muitas dienestiem (tostarp pienākumu nosūtīt datus uzraudzības sistēmai).

2.5.2. Ieraksts deklarētāja reģistros (IDR)

IDR ir muitas vienkāršojums, kam nepieciešama atļauja, kuru var sniegt konkrētos apstākļos un atbilstīgi konkrētiem muitas tiesību aktos (SMK 182. pantā) noteiktiem kritērijiem. Abu veidu IDR (t. i., ar preču uzrādīšanu un ar atbrīvojumu no preču uzrādīšanas) var izmantot, lai deklarētu ZVS laišanai brīvā apgrozībā saskaņā ar īpašo režīmu un importēšanas brīdī piemērojamo PVN iekasēšanas standarta mehānismu.

Taču šāda vienkāršošana nav piemērota *IOSS* režīmam, jo ne IDR ar preču uzrādīšanu, ne IDR ar atbrīvojumu no preču uzrādīšanas nevar izpildīt *IOSS* PVN identifikācijas numura pārbaudes un ikmēneša pārskatu prasības. Turklāt jāņem vērā, ka IDR gadījumā atbrīvojums no papildu deklarācijas iesniegšanas nav iespējams neatkarīgi no izmantotā PVN iekasēšanas mehānisma.

2.5.3. Centralizētā muitošana

Svarīgi norādīt, ka centralizētās muitošanas izmantošanai nepieciešams izpildīt vairākus SMK 179. pantā minētos nosacījumus (piemēram, gadījumos, kad iesaistītās muitas iestādes atrodas divās dažādās dalībvalstīs, obligāti jāsaņem atļauja) un muitas deklarācija jāiesniedz tās dalībvalsts muitas iestādē, kur atļaujas saņēmējs veic uzņēmējdarbību. Šis vienkāršojums ir jēdzieniski jānošķir no ZVS muitošanas, izmantojot *IOSS* režīmu, kurā tiek piemēroti citi noteikumi: nav nepieciešama atļauja, un pastāv iespēja iesniegt muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā jebkurā vietā ES, lai gan muitas deklarācija ir jāiesniedz tajā muitas iestādē, kurā preces tiek uzrādītas muitai.

Ja ZVS tiek laists brīvā apgrozībā saskaņā ar īpašo režīmu vai PVN iekasēšanas standarta mehānismu, piemēro SMK-ĪA 221. panta 4. punktu un muitas deklarāciju iesniedz muitas iestādē, "kura atrodas tajā dalībvalstī, kurā beidzas preču nosūtīšana vai pārvadāšana", t. i., preču beidzamā galamērķa dalībvalstī. Tādējādi centralizētā muitošana ar šiem diviem scenārijiem nav saderīga.

ZVS centralizētā muitošana attiecībā uz *IOSS* scenāriju joprojām nav iekļauta šā importa centralizētās muitošanas projekta 2. posma darbības jomā. Vēl ir jāizpēta šāda iespējamā nākotnes projekta ieguvumi.

2.5.4. Muitas deklarācijas un ievešanas kopsavilkuma deklarācijas (ENS) vienota iesniegšana

Šādas iespējas pamatā ir princips, ka importa kontroles sistēmas 2 (IKS 2) uzņēmēju vienotajā saskarnē iesniegtie dati var kalpot diviem dažādiem mērķiem: *ENS* pienākumiem un muitas deklarācijas iesniegšanas pienākumiem.

Zemas vērtības sūtījumu laišanas brīvā apgrozībā kontekstā persona, kura iesniedz deklarāciju, iesniedz datus tikai vienreiz pēc iespējas agrīni, un muitas dienesti attiecīgi izmanto tos dažādiem nepieciešamajiem mērķiem. Tas nozīmē, ka muitas deklarāciju ar datu kopu H7 iesniedz kopā ar ievešanas kopsavilkuma deklarācijas (*ENS*) ziņām, izmantojot IKS 2 uzņēmēju vienoto saskarni (vienotais kontaktpunkts — *STI*).

Taču šī iespēja nav paredzēta pirms IKS 2 2. laidiena ieviešanas (kura ieplānota 2023. gada 1. martā), un pat tad tās pieejamība ir ļoti mazticama, jo šī funkcija netika detalizēti izstrādāta un tādēļ pašlaik nav paredzēts to iekļaut 2. laidienā.

2.6. Pasta sūtījumu muitošana

Visus ES importētos pasta sūtījumus neatkarīgi no to vērtības var deklarēt laišanai brīvā apgrozībā, izmantojot standarta muitas deklarāciju ar pilnu datu kopu (datu kopu H1) vai arī vienkāršoto deklarāciju (datu kopu I1) ar nosacījumu, ka ir izpildīti SMK 166. pantā minētie nosacījumi.

Turklāt turpmāk tabulā ir norādītas iespējamās vienkāršotās formalitātes šādu preču muitošanai atkarībā no to vērtības.

Preces ar vērtību ≤ 150 EUR	Elektroniskā muitas deklarācija ar datu kopu H7	No 2021. gada 1. jūlija	- Preces, kurām piemērojams atbrīvojums no muitas nodokļiem (*DRR* 23. un 25. pants) - Neattiecas aizliegumi un ierobežojumi - Tikai muitas procedūra 40 00
	Muitas deklarācija saskaņā ar PDA 9. pielikumu	Līdz valstu importa sistēmu jauninināšanai (ne vēlāk kā līdz 2022. gada 31. decembrim)	- Dalībvalstīm ir tiesības izmantot šo alternatīvu gadījumos, kad H7 vēl nav pieejama
	Kāds cits akts, uzrādot preces (CN22/23)	Līdz IKS 2 ieviešanas posma beigām (ne vēlāk kā līdz 2021. gada 1. oktobrim)	- Dalībvalsts nosaka ieviešanas posmu un dod atļauju izmantot šo aktu - Preces, kurām piemērojams atbrīvojums no muitas nodokļiem (*DRR* 23. un 25. pants) - Neattiecas aizliegumi un ierobežojumi - PVN nolūkiem neizmanto *IOSS* vai īpašo režīmu - Muita pieņem datus
Preces pasta sūtījumā ar vērtību ≤ 1000 EUR	Elektroniskā muitas deklarācija H6	No 2016. gada 1. maija	- Neattiecas aizliegumi un ierobežojumi - Neattiecas muitas procedūras kods 42 vai 63
	Kāds cits akts, uzrādot preces (CN22/23)	Līdz valstu importa sistēmu jauninināšanai (ne vēlāk kā līdz 2022. gada 31. decembrim)	- Nav pieejams precēm pasta sūtījumos, uz kurām attiecas SMK-DA 143.a pants (preces ar

			vērtību ≤ 150 EUR) - Ja dalībvalsts pieļauj šādu iespēju
Preces ar vērtību > 1000 EUR	Elektroniskā muitas deklarācija H1	No 2016. gada 1. maija	
	Muitas deklarācija saskaņā ar PDA 9. pielikumu	Līdz valstu importa sistēmu jauninašanai (ne vēlāk kā līdz 2022. gada 31. decembrim)	

2.6.1. SMK-DA 144. panta un B pielikuma slejas H6 samazinātās datu kopas apraksts

SMK-DA 144. pantā noteikto samazināto datu kopu var izmantot tādu pasta sūtījumā nosūtītu preču deklarēšanai laišanai brīvā apgrozībā, kuru vērtība nepārsniedz 1000 EUR. Šāda iespēja tika ieviesta ar SMK, un tā ir bijusi pieejama no 2016. gada 1. maija. Tā tika saglabāta, lai neapdraudētu dažās dalībvalstīs jau īstenotās darbības šādu vienkāršojumu ieviešanas vai plānošanas jomā.

Apraksts

Kā izklāstīts iepriekšējā sadaļā, PVN *de minimis* sliekšņa atcelšanas rezultātā tiks ieviesta prasība iesniegt muitas deklarāciju par visām precēm, tostarp tādām precēm, kuru vērtība ir mazāka nekā 22 EUR un kuras pasta operatori pašlaik deklarē ar kādu citu aktu. SMK-DA 144. pantā ir paredzēts izmantot standarta muitas deklarāciju ar samazinātu datu kopu (H6), ja ir ievēroti visi šādi nosacījumi:

- tikai preces pasta sūtījumā, kuras deklarē pasta operatori,
- uz precēm neattiecas aizliegumi un ierobežojumi, un
- preču maksimālā vērtība ir 1000 EUR.

Šīs īpašās muitas deklarācijas izmantošana laišanai brīvā apgrozībā nav obligāta, pasta operatori var izvēlēties to izmantot vai neizmantot.

Svarīgi norādīt, ka pēc tam, kad H6 deklarācija tiks ieviesta valsts importa sistēmā, izmantojot šo datu kopu, būs iespējams deklarēt visas tādas preces pasta sūtījumos, kuru vērtība nepārsniedz 1000 EUR un uz kurām neattiecas aizliegumi un ierobežojumi. Šī iespēja ietvers SMK-DA 143.a pantā minētās preces.

Pārejas periods

Muitas deklarācijas ar samazinātu datu kopu (sleja H6) ieviešanai ir paredzēts pārejas periods, kas ilgs līdz valstu importa sistēmu atjauninašanai un ne ilgāk kā līdz 2022. gada 31. decembrim un attieksies uz tādām precēm pasta sūtījumos, uz kurām neattiecas SMK-DA 143.a pants. Šajā periodā tādas preces pasta sūtījumos, kuru vērtība ir no 150,01–1000 EUR,

var deklarēt laišanai brīvā apgrozībā ar kādu citu aktu. Tas nozīmē, ka muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā uzskata par iesniegtu un pieņemtu, uzrādot preces muitai, ar nosacījumu, ka šīm precēm tiek pievienota CN22 vai CN23 deklarācija.

Dalībvalsts var izvēlēties, vai pārejas periodā atļaut izmantot deklarāciju kāda cita akta veidā.

2.6.2. Pāreja pasta sūtījumiem — nosacījumi un termiņš attiecībā uz deklarēšanu ar kādu citu aktu

Apraksts

Līdz IKS 2 1. laidiena ieviešanas posma beigām preces pasta sūtījumos var deklarēt ar kādu citu aktu, ja ir izpildīti konkrēti nosacījumi. Šis periods attiecas uz laikposmu no e-komercijas PVN paketes piemērošanas sākuma līdz 2021. gada 1. oktobrim.

Minētie nosacījumi ir šādi:

- muitas dienesti ļauj izmantot šādu aktu un pieņem pasta operatora sniegtos datus,
- PVN nav deklarēts saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK XII sadaļas 6. nodaļas 4. iedaļā paredzēto īpašo režīmu no trešām valstīm un teritorijām importētu preču tālpārdošanai (t. i., *IOSS*), nedz arī saskaņā ar minētās direktīvas XII sadaļas 7. nodaļā paredzēto īpašo režīmu importa PVN deklarēšanai un samaksai,
- uz precēm attiecas atbrīvojums no ievedmuitas nodokļa saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1186/2009 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu,
- sūtījumam ir pievienota CN22 deklarācija vai CN23 deklarācija.

Piemērs

Dāvana sīkpakā, kurai piemērojams atbrīvojums no muitas nodokļiem saskaņā ar DRR 25. panta 1. punktu, tiek deklarēta laišanai brīvā apgrozībā, uzrādot muitai un izmantojot deklarāciju CN23.

Pārejas periodā nepiegādātu sīkpaku atpakaļnosūtīšanai var turpināt piemērot SMK-ĪA 220. panta 2. punktu, ja to pieņem attiecīgās dalībvalsts muitas dienests (ne vēlāk kā līdz 2021. gada 1. oktobrim). Ja sūtījumu nav iespējams piegādāt saņēmējam (t. i., importētājam), tiek uzskatīts, ka, uzrādot sūtījumu muitai, ir iesniegta deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā, un tiek uzskatīts, ka preces ir pagaidu uzglabāšanā līdz brīdim, kad tās tiek iznīcinātas, reeksportētas vai citādi nodotas saskaņā ar SMK 198. pantu.

2.6.3. Pasta sūtījumu muitošanas scenāriji no 2021. gada 1. jūlija

2.6.3.1.*IOSS* režīms

Muitošanas process *IOSS* režīmā balstās uz šādiem principiem:

- PVN maksā (domājamie) piegādātāji vai viņu starpnieki identifikācijas dalībvalsts nodokļu dienestiem,
- pasta sūtījumus var deklarēt no galamērķa dalībvalsts atšķirīgā dalībvalstī, izmantojot *IOSS* režīmu,
- šādā gadījumā ir svarīgi, lai galamērķa dalībvalsts pasta operators / muitas dienests var viegli atpazīt *IOSS* režīmā deklarēto un brīvā apgrozībā laisto sūtījumu Savienības statusu,
- standarta pasta procesā parasti ietilpst pasta pavadzīmes (CN 37, CN 38, CN 41) un tvertnes etiķetes (CN 34, CN 35, CN 36), kuras nosūtīšanas valsts noformē galamērķa valstij, kas parasti ir valsts, kurā tiek iesniegta muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā. Muitošanas procesā laišanai brīvā apgrozībā tranzīta pasts parasti netiek iesaistīts — nav sagaidāms scenārijs, kurā ārpussavienības sūtījumi būtu vienā un tajā pašā tvertnē ar Savienības precēm (kuras deklarētas, izmantojot *IOSS* režīmu). Turklāt jāņem vērā, ka *ITMATT* ziņojums tiek nosūtīts tikai galamērķa valsts pastam; tas nozīmē, ka, ja vien nepastāv vienošanās starp izcelsmes, tranzīta un galamērķa valsts pastiem, tad tranzīta valsts (tranzīta gadījumā) nesaņems *ITMATT* ziņojumu, lai varētu atmuitot preces.

1. piemērs

USPS nosūtītas preces, kuru galamērķa valsts ir Vācija un kuras pārvadā pa gaisu līdz Luksemburgai un pēc tam pa sauszemi līdz to beidzamajam galamērķim Vācijā, kur tiek iesniegta muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā.

Katram atsevišķam preces saturošam sūtījumam jābūt pievienotai muitas deklarācijas veidlapai CN22 vai CN23. Preces pārvadā saskaņā ar Pasaules Pasta savienības (*UPU*) konvenciju, un *USPS* pārvadāšanas nolūkiem piegādā pasta pavadzīmi aviosabiedrībai, kura nogādā šos pasta sūtījumus uz Luksemburgu. Pārvadāšanas posmam no Luksemburgas uz Vāciju var izmantot pasta pavadzīmi (ar dzeltenām etiķetēm) vai *CMR* dokumentu (izmantojot T1 procedūru).

1. gadījums. Luksemburgas pasts nav iesaistīts tranzīta procesā (slēgtais tranzīts)

- Vācijas pastam jābūt starptautiskajam pasta apstrādes centram (ar SPAC kodu) Luksemburgā, lai tas varētu sūtījumiem pievienot dzeltenās etiķetes. Šādā gadījumā sūtījumiem tiek piemērota pasta tranzīta procedūra un uz tiem ir jābūt dzeltenajai etiķetei. Kravas automobiļos, kuri tiek izmantoti sūtījumu pārvadāšanai no tranzīta vietas uz galamērķi, parasti ir dažādu veidu preces (ārpussavienības un Savienības

preces). Dažādo veidu preces ir jānošķir dažādās tvertnēs. Vācijas pasts Luksemburgā rediģē pasta pavadzīmi, lai pārvadātu šos sūtījumus no Luksemburgas uz Vāciju, un šajā dokumentā ir iekļauta informācija par visām kravas automobilī esošajām tvertnēm.

- Ja šie sūtījumi tiek nodoti Luksemburgas operatoram, kas nav pasts, tad tam *NCTS* sistēmā ir jāuzsāk tranzīta procedūra T1. Turklāt šim operatoram jārediģē *CMR* dokuments, lai pārvestu šos sūtījumus no Luksemburgas uz Vāciju. Pēc to saņemšanas Vācijas pastam jānosūta šim operatoram ziņojums, lai pabeigtu procedūru T1.

2. gadījums. Luksemburgas pasts ir iesaistīts tranzīta procesā (atvērtais tranzīts)

- Sūtījumiem tiek piemērota pasta tranzīta procedūra, un ārpussavienības un Savienības preces ir jānošķir atsevišķās tvertnēs. Luksemburgas pasts uzlīmē dzeltenas etiķetes uz tām tvertnēm, kurās ir ārpussavienības preces, kas atrodas tranzītā. Pēc tam tas rediģē pasta pavadzīmi, lai pārvadātu šos sūtījumus no Luksemburgas uz Vāciju, un šajā dokumentā ir iekļauta informācija par visām kravas automobilī esošajām tvertnēm.

Tā Vācijai adresētā pārvadājuma tvertnei, kurš tiek veikts saskaņā ar pasta tranzīta procedūru, jāpiestiprina dzeltenā etiķete (sk. aprakstu Tranzīta rokasgrāmatā), kad ES pasta operators to ieved ES un uzrāda muitai. Dzeltenā etiķete ir pierādījums tranzīta un galamērķa dalībvalsts muitas dienestiem par to, ka attiecīgās preces ir ārpussavienības preces (kuras nav laistas brīvā apgrozībā).

2. piemērs

Preces, kuras nosūta USPS un kuru saņēmējs atrodas Vācijā, bet kuras tiek sūtītas muitošanai uz Luksemburgu: gaisa pārvadājums līdz Luksemburgai, muitošana Luksemburgā saskaņā ar IOSS režīmu un sauszemes pārvadājums līdz galamērķim Vācijā.

- Muitošanas procesu var veikt pasta operators pirmajā vietā, kur preces tiek ievestas ES, iesniedzot muitas deklarāciju ar datu kopu H7 (ja tāda ir piemērojama),
- vai pasta operators tranzīta valstī, piemēram, attiecīgās valsts nacionālais pasta operators vai jebkura ES pasta operatora pārstāvis, kam ir SPAC kods.

  Jebkurā gadījumā nevienam operatoram, kam nav SPAC koda, nav atļauts atmuitot sūtījumus tranzītvalstī, izmantojot Pasaules Pasta savienības dokumentāciju.
- Ikvienā gadījumā, kad tiek izmantots tranzīts, ASV nosūta pasta pavadzīmi un *ITMATT* datus Luksemburgai un pasta pārvadājums no ASV beidzas Luksemburgā; sauszemes pasta pārvadājumam uz Vāciju tiks noformēts jauns pasta pārvadājums.

- Ja preces ir laistas brīvā apgrozībā dalībvalstī, kura atšķiras no beidzamā galamērķa dalībvalsts, tad galamērķa dalībvalsts muitas dienestiem vajadzētu to skaidri norādīt.
- Pēc šā posma pasta sūtījumi tiek uzskatīti par ES iekšējiem sūtījumiem un tos pārvadā līdz galamērķa pastam ES bez jebkādas papildu muitas procedūras (nepiestiprinot dzeltenās etiķetes).

Pasta operators var muitot preces pirmajā ievešanas vietā tikai tad, ja tranzīta operators un galamērķa pasts operatīvos nolūkos ir noslēdzis attiecīgu vienošanos (sk. Pasaules Pasta savienības konvencijas 20. panta 3. punktu).

Ja muitošana laišanai brīvā apgrozībā tiek veikta nevis sūtījuma galamērķa valstī, bet gan citā dalībvalstī, ir svarīgi, lai Savienības preču statuss būtu viegli atpazīstams galamērķa valstī. Tas ir īpaši svarīgi gadījumos, kad sūtījumam joprojām ir piestiprināta trešās valsts oriģinālā etiķete / pasta zīmogs un pēc sūtījuma izskata nav iespējams atšķirt ārpussavienības un Savienības preces (t. i., kad sūtījumus nosūta ES bāzēts pasta operators no ekstrateritoriālas sūtījumu apmaiņas vietas (*ETOE*) trešā valstī, izmantojot ES bāzētā operatora pastmarkas).

2.6.3.2.Īpašais režīms

Tranzīta operatoram vajadzētu veikt šādu procedūru:

- piestiprināt dzeltenās etiķetes katrai atsevišķai vienībai atvērtā tranzīta scenārija gadījumā vai katrai tvertnei slēgta tranzīta scenārija gadījumā,
- nosūtīt attiecīgus elektroniskās datu apmaiņas (EDA) ziņojumus galamērķa pastam.

2.6.3.3.PVN iekasēšanas standarta mehānisms

Standarta procedūrā piemērojamais process ir identisks 2.6.3.2. iedaļā aprakstītajam procesam attiecībā uz īpašo režīmu.

3. PVN IEKASĒŠANAS MEHĀNISMI

3.1. *IOSS* REŽĪMS

3.1.1. Galvenais jēdziens un procedūras apraksts

Galvenais jēdziens

No 2021. gada 1. jūlija visām zemas vērtības precēm, ko importē ES, tiks uzlikts PVN. Ir izveidots īpašs režīms — tā saucamā importa vienas pieturas aģentūra (*IOSS*) — tādu preču

tālpārdošanai, kuras importētas ES no trešām valstīm vai teritorijām, ar mērķi deklarēt un samaksāt PVN par importa preču tālpārdošanu.

Turpmāk sniegtais skaidrojums ir īss *IOSS* pārskats, kurā ir aplūkoti šīs sistēmas darbības pamatprincipi. Pilnu sistēmas aprakstu skatiet PVN skaidrojumu 4.2. iedaļā, kurā cita starpā ir izklāstīts, uz kādiem darījumiem šī sistēma attiecas, kurš var to izmantot un kā tā darbojas.

Šā īpašā režīma (*IOSS*) izmantošana pārdevējam nav obligāta. Šajā norādījumu dokumentā termins "pārdevējs" var attiekties uz piegādātājiem, netiešajiem piegādātājiem un domājamajiem piegādātājiem (elektronisko saskarni) atkarībā no konteksta. Turklāt šādiem pārdevējiem var tikt pieprasīts norīkot starpnieku *IOSS* izmantošanai.

Lai izmantotu *IOSS*, nodokļu maksātājam vai viņa starpniekam ir jāreģistrējas *IOSS* un jāiegūst *IOSS* PVN identifikācijas numurs. Detalizēta informācija par to, kurš var izmantot *IOSS*, ir atrodama PVN skaidrojumu 4.2.4. un 4.2.5. iedaļā. Detalizēta informācija par reģistrācijas procesu ir atrodama *OSS* norādījumos. Pārdevējam, kurš ir izvēlējies izmantot *IOSS*, ir pienākums deklarēt savu importēto zemas vērtības preču tālpārdošanu patērētājiem visā ES, izmantojot šo *IOSS* PVN identifikācijas numuru. Identifikācijas dalībvalsts nodokļu dienests veic kontroli, lai pārliecinātos, ka pārdevējs *IOSS* režīmā ir iekasējis PVN par zemas vērtības preču pārdošanu patērētājiem ES

Īpašā režīma (*IOSS*) darbības joma attiecas tikai uz preču tālpārdošanu sūtījumos, kuru patiesā vērtība piegādes brīdī nepārsniedz 150 EUR un kurus importē ES no trešās teritorijas vai trešās valsts. *IOSS* neattiecas uz precēm, kurām ir piemērojams akcīzes nodoklis (parasti tie ir alkohola un tabakas izstrādājumi atbilstoši PVN direktīvas 2. panta 3. punktam).

Detalizēts *IOSS* darbības jomas apraksts ir atrodams PVN skaidrojumu 4.2.3. iedaļā. Turklāt *IOSS* un īpašo režīmu un muitas deklarācijas H7 darbības jomas kopsavilkums ir atrodams *1. pielikumā*.

Procedūras apraksts

Būtībā *IOSS* darbojas šādi:

- pārdevējs reģistrējas vienā dalībvalstī kā PVN maksātājs, piemēro un iekasē PVN par tādu preču tālpārdošanu, kuras tiek nosūtītas/pārvadātas patērētājiem ES, un deklarē un samaksā šo PVN identifikācijas dalībvalstī, kura pēc tam attiecīgi to sadala preču galamērķa dalībvalstīm,

- importējot preces ES, tās ir atbrīvotas no PVN. Importēšanas dalībvalsts muitas dienests sagatavo sarakstu ar ikmēneša importa vērtību par katru *IOSS* PVN identifikācijas numuru un dara to zināmu identifikācijas dalībvalsts nodokļu administrācijai.

Pārskats par *IOSS* procedūru ir sniegts šajā attēlā[11]:

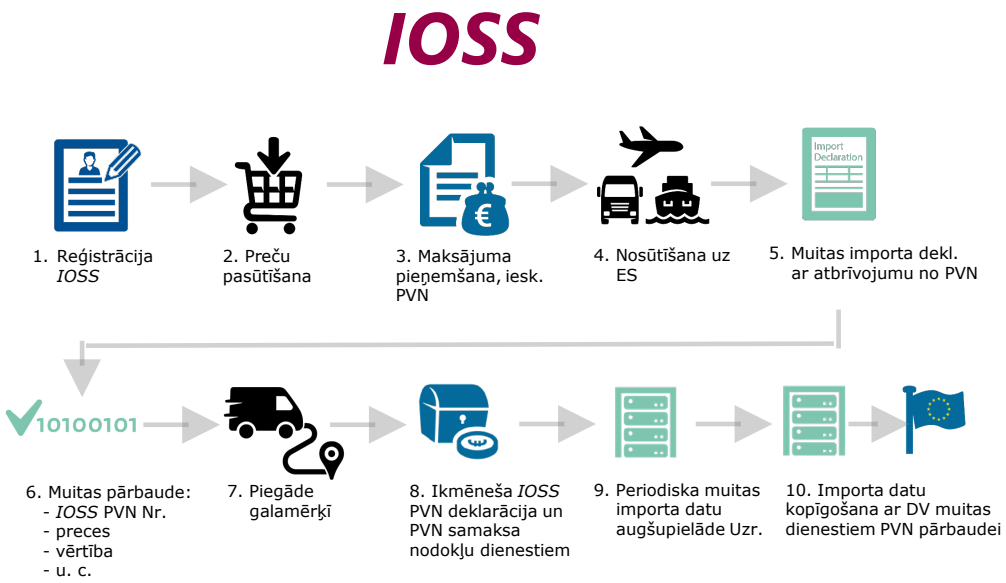

Preču importēšana no trešām valstīm un teritorijām

Tādu preču tālpārdošanas gadījumā, ko importē no trešām teritorijām vai valstīm, izmantojot *IOSS*, nodokļa iekasējamības gadījums iestājas piegādes brīdī, kad vienlaikus kļūst iekasējams PVN (kad tiek pieņemts maksājums).

Lai izvairītos no nodokļa dubultās uzlikšanas, no PVN ir atbrīvota tādu preču importēšana, kuras tiek deklarētas, izmantojot derīgu *IOSS* PVN identifikācijas numuru. Muitas deklarācija (H1, H6, H7 vai I1) ar derīgu *IOSS* PVN identifikācijas numuru un papildprocedūras kodu "F48" ir uzskatāma par "pieprasījumu" piešķirt atbrīvojumu no PVN importēšanas brīdī. Muita veiks pārbaudi ar mērķi konstatēt, vai ir izpildīti nosacījumi importam ar atbrīvojumu no PVN un attiecīgā gadījumā vai ir izpildīti nosacījumi īpašas muitas deklarācijas izmantošanai. Ja nav izpildīts kāds no nosacījumiem, muitas deklarācija ir jānoraida[12] (piemēram, nederīga *IOSS* PVN identifikācijas numura gadījumā) vai deklarētājam tajā ir jāveic labojumi (piemēram, gadījumā, kad ir norādīta samazināta preces vērtība, taču patiesā vērtība joprojām nepārsniedz 150 EUR).

[11] Jāņem vērā, ka šis ir vienkāršots scenārijs un pastāv vairākas scenāriju alternatīvas (piemēram, maksājumu var veikt arī piegādes brīdī).

[12] SMK 172. pantā noteikts, ka ir atļauts pieņemt tikai tādas muitas deklarācijas, kuras atbilst SMK 2. nodaļā noteiktajām prasībām. Šādas prasības attiecas uz informāciju, kas nepieciešama ar to muitas procedūru saistīto noteikumu piemērošanai, kurai tiek deklarētas preces.

SMK-DA 143.a panta izmantošanas piemērs

Dalībvalstī A laiž brīvā apgrozībā IOSS sūtījumu, kurā ir divi tiešsaistē pasūtīti T-krekli, katra T-krekla vērtība ir 30 EUR, un sūtījuma beidzamais galamērķis ir dalībvalsts B. Derīgo IOSS PVN identifikācijas numuru norāda datu elementā 13 16 000 000 un papildprocedūru kodus C07 un F48 datu elementā 11 10 000 000. Uz precēm neattiecas aizliegumi un ierobežojumi.

3.1.2. Iesaistīto personu saistības IOSS režīmā

E-komercijas PVN noteikumos ir noteiktas *IOSS* izmantojošā nodokļu maksātāja (vai attiecīgā gadījumā viņa starpnieka) saistības[13] attiecībā uz PVN iekasēšanu un samaksu par importētu preču tālpārdošanu un viņu pienākums iesniegt *IOSS* PVN deklarāciju. *IOSS* starpnieka jēdziens atšķiras no tāda deklarētāja vai viņa pārstāvja, kurš ir iesaistīts preču laišanā brīvā apgrozībā ES.

Muitas deklarācijas deklarētājs uzņemas atbildību par muitošanu, un tā ir atkarīga no pārstāvības veida. Tiešas pārstāvības gadījumā pārstāvja atbildība ir ierobežota saskaņā ar SMK 18. pantu, jo deklarētājs ir pārstāvētā persona.

Netiešas pārstāvības gadījumā pārstāvis kļūst par deklarētāju un ir solidāri atbildīgs kopā ar pārstāvēto personu.

Importētājs var arī muitot preces tiešā veidā, t. i., bez pārstāvja muitā izmantošanas, pats pildot deklarētāja funkcijas.

3.1.3. IOSS PVN identifikācijas numurs

1. *Vai pastāv iespēja sasaistīt sūtījumu ar unikālu identifikatoru, gaisa kravas pavadzīmi, unikālu sūtījuma numuru vai elektroniskās saskarnes izveidotu unikālu darījuma numuru?*

Pastāv iespēja iekļaut muitas deklarācijā informāciju par netiešā pārdevēja / elektroniskās saskarnes izveidoto unikālo identifikatoru (datu elements 12 08 000 000 "Atsauces numurs/*UCR*" — fakultatīvs uzņēmējiem), kurš šajā kontekstā var būt pasūtījuma numurs vai unikālais sūtījuma numurs. Šo informāciju var izmantot, veicot vēlākas audita darbības. Turklāt sūtījumus vienmēr identificē pēc pārvadājuma dokumenta atsauces. Ja elektroniskā saskarne zina pārvadājuma dokumenta atsauci, var viegli noteikt saikni starp piegādi (komercdarījumu) un preču importēšanu.

[13] PVN direktīvas 369.l–369.x pants.

2. *Vai elektroniskā saskarne var būt iesaistīta datu plūsmā muitai, t. i., elektronisko datu par sūtījumiem nosūtīšanā tieši pārvadātājam vai muitai?*

Ja elektroniskā saskarne pati iesniedz muitas deklarāciju, *IOSS* PVN identifikācijas numuru var darīt zināmu ES muitai tiešā veidā, norādot to muitas deklarācijā. Nav iespējams tikai nosūtīt *IOSS* PVN identifikācijas numuru ES muitai elektroniskajā saskarnē, neiesniedzot muitas deklarāciju. Tomēr vidēja termiņa mērķis Eiropas Komisijai ir ieviest tiešu informācijas apmaiņu starp elektroniskajām saskarnēm / piegādātājiem un muitas dienestiem.

3. *Kas notiek tad, ja muitas deklarācijā nav norādīts IOSS PVN identifikācijas numurs vai ja tas nav derīgs?*

Muitas deklarācijā norādītā *IOSS* PVN identifikācijas numura esību/derīgumu muitas dienesti pārbauda elektroniski *IOSS* PVN identifikācijas numuru reģistrā. Datubāzē būs ietverti visi *IOSS* PVN identifikācijas numuri, ko piešķīrušas visas dalībvalstis, kā arī šo numuru derīguma sākuma un beigu datumi.

Deklarētāji var pārbaudīt tikai *IOSS* PVN identifikācijas numura esību. Viņi nevar pārbaudīt tā derīgumu, jo viņiem nav pašiem piekļuves *IOSS* PVN identifikācijas numuru datubāzei. Šai datubāzei var piekļūt tikai dalībvalstu muitas dienesti savā valsts importa sistēmā.

Detalizēta informācija par deklarētāju sniegta 2.2.2. iedaļā. Pārdevējam / elektroniskajai saskarnei šis numurs būs jāpaziņo importētājam (t. i., saņēmējam) vai tā pārstāvim muitā.

Ja muitas deklarācijā minētais *IOSS* PVN identifikācijas numurs nav derīgs vai ja tas vispār nav norādīts, nevar izmantot importa režīmu un nevar piešķirt PVN atbrīvojumu. Attiecīgi muitas dienesti importēšanas brīdī iekasēs PVN.

Par derīga *IOSS* PVN identifikācijas numura norādīšanu atbild pārdevējs / elektroniskā saskarne. Muitas deklarācija ar nederīgu *IOSS* PVN identifikācijas numuru tiks noraidīta, un būs nepieciešams iesniegt jaunu muitas deklarāciju, lai varētu izmantot īpašo režīmu vai PVN iekasēšanas standarta mehānismu un deklarēt attiecīgās preces kompetentajā muitas iestādē.

Tomēr — ja nepareizs *IOSS* PVN identifikācijas numurs ir norādīts pārrakstīšanās kļūdas dēļ, deklarētājs joprojām var pieprasīt atbrīvojumu no PVN saskaņā ar *IOSS*, iesniedzot jaunu muitas deklarāciju, ja viņš norāda pareizu *IOSS* PVN identifikācijas numuru (kļūda sākotnējā nosūtīšanā).

4. *Vai muitas deklarētāji var gūt labumu no PVN īstenošanas regulas 5.c pantā noteiktās ierobežotās atbildības?*

PVN īstenošanas regulas 5.c panta noteikumi attiecas tikai uz PVN direktīvas 14.a pantā noteiktajām elektroniskajām saskarnēm. Tie neattiecas uz pienākumiem muitas jomā.

Lai muitas tiesību aktos būtu noteikti līdzīgi aizsardzības pasākumi, ir nepieciešams ieviest grozījumus SMK.

3.1.4. Slieksnis — 150 EUR

5. *Kas notiek, ja muitas dienesti uzskata, ka precēm, attiecībā uz kurām izmantota IOSS, ir norādīta samazināta vērtība un pareizā patiesā vērtība pārsniedz 150 EUR? Kā uzdevumā tiek iesniegta muitas deklarācija?*

Noteiktās situācijās patiesā vērtība var pārsniegt 150 EUR slieksni, neraugoties uz attiecīgās personas labticīgu rīcību, t. i., tā var rasties valūtas maiņas likmes svārstību rezultātā (sk. 3.1.5. punktu), grupējot sūtījumus (sk. 3.1.6. punktu), u. c.

Gadījumā, ja brīdī, kad preces uzrāda muitā, muitas dienestam rodas pamatotas aizdomas, ka preču patiesā vērtība pārsniedz 150 EUR (piemēram, kļūdaini izcenojumi vai piegādātājs apzināti norādījis samazinātu vērtību), importa PVN un muitas nodokli iekasē importēšanas dalībvalsts muitas dienests preču muitošanas brīdī pat tad, ja preces ir deklarētas saskaņā ar *IOSS* (piemēram, ja patērētājs jau ir samaksājis PVN piegādātājam vai elektroniskajai saskarnei). Tas jo īpaši attieksies uz situācijām, kad saskaņā ar SMK-ĪA 140. pantu veiktu pārbaudes procedūru rezultātā netiks iegūts deklarētās darījuma vērtības apstiprinājums.

Šādā gadījumā, ja dalībvalsts, kurā *IOSS* preces tiek deklarētas laišanai brīvā apgrozībā, atšķiras no dalībvalsts, uz kuru preces tiek pārvestas/nosūtītas, preces deklarē saskaņā ar tādiem sūtījumiem piemērojamajiem noteikumiem, kuru vērtība pārsniedz 150 EUR.

Deklarētājs / viņa pārstāvis iesniedz jaunu importa deklarāciju, izmantojot datu kopu H1 vai attiecīgā gadījumā datu kopu H6 vai I1. Ja importētājs pieņem preču piegādi, viņam vajadzētu maksāt muitas dienestam importa PVN un, iespējams, muitas nodokli. Turklāt deklarētājs pieprasa atzīt iepriekšējo muitas deklarāciju par nederīgu (sk. detalizētu informāciju 5. nodaļā).

Tomēr importētājs var atteikties no precēm — šādā gadījumā ir piemērojama ierastā muitas prakse un formalitātes.

Abos gadījumos importētājs sazinās ar piegādātāju vai elektronisko saskarni, lai pieprasītu piegādes brīdī nepareizi samaksātā PVN (un atteikšanās gadījumā, iespējams, arī preču vērtības) atmaksu. Šim nolūkam patērētājs var izmantot muitai veiktā maksājuma pierādījumu vai muitas lēmumu par iznīcinātajām precēm vai precēm, no

kurām tas ir atteicies. Faktiskie pierādījumi ir atkarīgi no tā, vai importētājs (t. i., saņēmējs) pārņēma preces vai nē. Ja tā ir un ja tas ir samaksājis(-usi) pārrēķināto PVN summu un attiecīgajā gadījumā — muitas nodokli, tad tas par pierādījumu atmaksas saņemšanai no piegādātāja vai elektroniskās saskarnes izmanto muitas lēmumu par preču laišanu brīvā apgrozībā un veikto PVN maksājumu. Ja viņš/viņa atsakās saņemt preces, tad preces tiek nosūtītas atpakaļ, un šādā gadījumā piegādātājam principā nevajadzētu pieprasīt citus pierādījumus papildus eksporta pierādījumam.

Ja PVN tiek iekasēts preču importēšanas brīdī, tad attiecīgo preču piegādi nevajadzētu iekļaut *IOSS* PVN deklarācijā. Pamatojoties uz patērētāja veikto maksājumu muitai, piegādātājs, elektroniskā saskarne vai starpnieks var ieviest labojumus savā *IOSS* PVN deklarācijā un reģistros.

Detalizētu informāciju par piemērojamajām muitas formalitātēm skatīt šā dokumenta 2.2.3. iedaļā.

6. Kā pārbaudīt, vai nav norādīta samazināta preču vērtība?

Importēšanas dalībvalstu muitas dienestiem jāpārbauda importēto preču vērtība, izmantojot riska novērtēšanas kritērijus, jo īpaši gadījumos, kad ar neierasti zemām cenām saistītu pamatotu šaubu dēļ ir nepieciešams uzsākt pārbaudes procedūras saskaņā ar SMK-ĪA 140. pantu. Muitas amatpersonas riska novērtējumā ņem vērā vairākus faktorus, no kuriem preču vērtība ir tikai viens faktors.

7. Kas notiek, ja ir norādīta samazināta preču vērtība, bet izlabotā patiesā vērtība nepārsniedz 150 EUR?

No muitas viedokļa joprojām ir izpildīti nosacījumi importa deklarācijas ar datu kopu H7 izmantošanai. Taču muitas deklarācijā ir jāizdara labojumi attiecībā uz patieso vērtību saskaņā ar 2.2.3. iedaļā izklāstīto procedūru.

Šādā situācijā zemas vērtības preču importam joprojām vajadzētu piemērot atbrīvojumu no PVN importēšanas brīdī ar nosacījumu, ka muitas deklarācijā ir norādīts derīgs *IOSS* PVN identifikācijas numurs un tiek ievēroti *IOSS* izmantošanas nosacījumi. Preces tiek laistas apgrozībā, nesamaksājot papildu PVN muitai (*IOSS* PVN deklarācijā ir jānorāda pareizā PVN summa, ko samaksā vai nu piegādātājs vai elektroniskā saskarne tiešā veidā, vai arī šim nolūkam norīkots starpnieks). Papildu PVN piedzen muitas dienestu un nodokļu dienestu administratīvā sadarbībā.

Šādā situācijā no deklarētāja muitā nevajadzētu prasīt papildu PVN samaksu, izņemot gadījumus, kad pastāv īpaši apstākļi, piemēram, iesaistīšanās krāpšanas shēmā, un piemērojamie valsts tiesību akti pamato deklarētāja atbildību.

8. *Ja tiek izmantota IOSS, kurš atbild par papildu PVN (un soda naudas un procentu maksājumu) samaksu, ja pēc preču izlaišanas tiek konstatēts, ka tikusi norādīta samazināta preču vērtība?*

Nodokļu dienests veic pēcizlaišanas auditu, pārbaudot *IOSS* PVN deklarāciju un pārdevēja reģistrus. Šādā situācijā piegādātājs, domājamais piegādātājs vai starpnieks ir vienīgā persona, kura atbild par jebkāda papildu PVN (kā arī soda naudas un procentu) samaksu, kas maksājams pēc preču izlaišanas. Deklarētājam arī var tikt piemērota atbildība, ja viņš ir aktīvi iesaistīts krāpšanas shēmā.

9. *Kas notiek tad, ja brīdī, kad preces tiek uzrādītas muitai, to vērtība atšķiras no pavaddokumentos norādītās preču vērtības (piemēram, iegādes brīdī precēm tika piemērota īpaša piedāvājuma cena/ atlaides periods)?*

Patiesā vērtība importēšanas laikā ir neto cena, ko patērētājs samaksā piegādes brīdī (t. i., brīdī, kad tiek pieņemts patērētāja maksājums) un kas norādīta preču pavaddokumentā (t. i., komercrēķinā). Šaubu gadījumā muitas dienesti pirms preču laišanas brīvā apgrozībā var pieprasīt no patērētāja (t. i., importētāja) pierādījumus par samaksu.

3.1.5. Valūtas kurss

Ja piegādātājs / elektroniskā saskarne izvēlas importa režīmu, visu tādu ievesto preču tālpārdošana, kuru vērtība nepārsniedz 150 EUR, ir jādeklarē saskaņā ar *IOSS*. Taču *IOSS* ar visām tās priekšrocībām neattiecas uz tādu preču pārdošanu, kuru vērtība pārsniedz 150 EUR. Lai noteiktu, vai *IOSS* ir piemērojama konkrētam tirdzniecības darījumam, piegādātājam / elektroniskajai saskarnei jāizmanto PVN direktīvas 91. panta 2. punktā noteiktais valūtas maiņas kurss (Eiropas Centrālās bankas dienas maiņas kurss), kas piemērojams maksājuma pieņemšanas dienā neatkarīgi no tā, kad preces tiks faktiski importētas ES.

Importēšanas brīdī muitas vajadzībām tiek atkārtoti pārbaudīts 150 EUR slieksnis — šoreiz izmantojot muitas vērtības noteikšanā piemērojamo valūtas maiņas kursu, t. i., importēšanas brīdī spēkā esošo valūtas maiņas kursu. Importēšanas brīdī spēkā esošo valūtas maiņas kursu nosaka iepriekšējā mēnesī, un tas attiecas uz visām attiecīgajā mēnesī veiktajām preču ievešanām.

Lai izvairītos no situācijām, kad cena, kura piegādes brīdī ir zemāka nekā 150 EUR, importēšanas brīdī pārsniedz 150 EUR slieksni, *IOSS* pārdevējam / elektroniskajai saskarnei ieteicams sūtījumam pievienotajā rēķinā norādīt cenu EUR, kas noteikta brīdī, kad tika pieņemta samaksa par precēm. Muitas dienesti pieņems šo vērtību brīdī, kad preces tiks importētas ES, un tādējādi novērsīs iespējamu PVN dubultu uzlikšanu importēšanas brīdī.

Ja importēšanas dalībvalsts izmanto valūtu, kas nav EUR, ieteicams, lai dalībvalsts pieņemtu rēķinā EUR valūtā deklarēto summu, kā minēts iepriekš, gan muitas, gan

nodokļa uzlikšanas vajadzībām. Tomēr, ja rēķinā nav norādīta cena EUR valūtā, muitai jāizmanto importēšanas brīdī spēkā esošais valūtas maiņas kurss.

Piemērs

Tādu preču tālpārdošana saskaņā ar IOSS režīmu, kuru beidzamais galamērķis ir Vācija un kuras tiek ievestas ES caur Poliju, kur tās tiek deklarētas laišanai brīvā apgrozībā. Sūtījumam pievienotais rēķins ir izteikts EUR valūtā, un Polijas muitai tiek ieteikts pieņemt vērtību EUR valūtā.

Ja rēķina summa ir izteikta ārvalstu valūtā / valūtā, kas netiek izmantota ES, un importēšanas brīdī konvertācijas rezultātā summa tuvojas 150 EUR, muitas dienestiem ir ieteicams pieņemt atbilstošu stratēģiju attiecībā uz 150 EUR patiesās vērtības uzraudzību. Sk. PVN skaidrojumu 4. nodaļas 21. jautājumu.

3.1.6. Sūtījumu apvienošana

Pastāv divi iespējamie pasūtījumu apvienošanas scenāriji *IOSS* kontekstā:

(i) vairāki viena patērētāja pasūtījumi, kas apvienoti vienā sūtījumā; un

(ii) vairāki dažādu patērētāju pasūtījumi, kas apvienoti vienā konsolidētā sūtījumā.

Ja pārdevēji nosūta i) punktā minētos pasūtījumus vienā vienā sūtījumā, tad par visu sūtījumu jāiesniedz viena muitas deklarācija. Šādā gadījumā personai, kura nosūta preces, jāapzinās, ka importēšanas brīdī muita iekasēs muitas nodokli un PVN visai sūtījuma vērtībai, ja tā pārsniegs 150 EUR. Šādā gadījumā piegādātājam / elektroniskajai saskarnei būs jāatmaksā patērētājam *IOSS* režīmā samaksātais PVN, pamatojoties uz PVN maksājuma pierādījumu, kā arī potenciāli muitas dienestiem samaksātais muitas nodoklis. Piegādātājs / elektroniskā saskarne varēs labot savu *IOSS* PVN deklarāciju (ja tā jau iesniegta), lai atspoguļotu to, ka PVN vairs jāmaksā *IOSS* režīmā. Piegādātājam / elektroniskajai saskarnei būtu arī jāsaglabā savā uzskaitē šis pierādījums par to, ka patērētājs ir samaksājis PVN.

Elektronisko saskarņu rīcībā parasti nav informācijas par grupēšanas darbībām, kas tiek veiktas ar viņu platformās veicinātajiem zemas vērtības importa darījumiem, un elektroniskās saskarnes nevar pārbaudīt šo informāciju, ja to pilnībā kontrolē netiešais pārdevējs.

Šādā gadījumā elektroniskajai saskarnei ir jāizdara noteikti pamatoti pieņēmumi, piemēram, kad viens un tas pats patērētājs vienā un tajā pašā laikā pasūta vairākas preces no viena un tā paša piegādātāja, elektroniskajai saskarnei būtu jāpieņem, ka preces veidos vienu sūtījumu. Līdzīgi, ja viens un tas pats patērētājs vienā un tajā pašā dienā veic vairākus pasūtījumus, elektroniskā saskarne pieņems, ka preces, kas pieder pie atsevišķiem pasūtījumiem, veidos atsevišķus sūtījumus.

Scenārijā, kas minēts ii) punktā, Eiropas Savienības Tiesa lietā C-7/08 nolēma, ka apvienoti sūtījumi, kuru kopējā patiesā vērtība pārsniedz 150 EUR, bet kuriem, vērtējot katru atsevišķi, ir neliela vērtība, var tikt laisti brīvā apgrozībā, piemērojot atbrīvojumu no ievedmuitas nodokļa, ar nosacījumu, ka katra apvienotajā sūtījumā esošā sīkpaka ir individuāli adresēta saņēmējam ES.

Tas nozīmē — ja sūtījums kvalificējas *IOSS* pasūtījumu līmenī un to nosūta saņēmējam atsevišķi marķētā pakā, apvienojot to lielākā sūtījumā kopā ar citām pakām, kuras adresētas dažādiem saņēmējiem, un muitas deklarācijā ir norādīts derīgs *IOSS* identifikācijas numurs, atbrīvojums no PVN importēšanas brīdī turpina būt spēkā.

Ņemot vērā, ka informācija par importētājiem ir jānorāda deklarācijas virsraksta līmenī, šis risinājums prasītu iesniegt importētāju (individuālo saņēmēju) skaitam atbilstošu muitas deklarāciju skaitu.

Neraugoties uz to, muitas dienesti var veikt pārbaudes, lai novērtētu, vai pasūtījums vai sūtījums tika sadalīts mākslīgi, lai iegūtu atbrīvojumu no nodokļa, — tādā gadījumā tiks iekasēts arī muitas nodoklis.

3.1.7. IOSS preču atpakaļnosūtīšana

Preču atpakaļnosūtīšanai piemērojamās muitas formalitātes ir izklāstītas 4. nodaļā "Zemas vērtības sūtījumu eksporta un reeksporta formalitātes" un 5. nodaļā "Muitas deklarācijas atzīšana par nederīgu".

Ja vienība ir veiksmīgi piegādāta importētājam, kurš vēlāk izlemj nosūtīt to atpakaļ pārdevējam, procedūra ir atkarīga no tā, kā netiešais pārdevējs norāda patērētājam organizēt atpakaļnosūtīšanu.

Pārdevējs atmaksā PVN patērētājam (t. i., importētājam) kā daļu no atmaksas par preču vērtību. Tā rezultātā būs jākoriģē periodiskā *IOSS* PVN deklarācija un reģistri, ko iesniedz *IOSS* izmantojošais nodokļu maksātājs vai tā starpnieks, un atpakaļnosūtīšanas pierādījums ir jāglabā reģistros.

Dažkārt importētajām precēm ir defekti, bet pārdevējs atļauj importētājam tās paturēt tā vietā, lai tās nosūtītu atpakaļ, un nosūta tam jaunas preces.

No muitas viedokļa pastāvēs divas muitas deklarācijas laišanai brīvā apgrozībā, jo katra no tām attieksies uz citām precēm, kuras tiks izlaistas vienotajā tirgū. PVN procedūrā būtu jāņem vērā preču aizstāšanas jomā pastāvošā situācija.

3.1.8. Ikmēneša pārskati

<u>*Galvenais jēdziens*</u>

Lai uzraudzītu *IOSS* PVN identifikācijas numura pareizu lietošanu un novērstu preču nelegālu importēšanu, pamatojoties uz *IOSS* sniegto atbrīvojumu no PVN, PVN direktīvā tika ieviests konkrēts kontroles pasākums. Tajā ir noteikta prasība dalībvalstīm sagatavot ikmēneša pārskatu par attiecīgajā mēnesī konkrētajā dalībvalstī ievesto *IOSS* preču kopējo vērtību, norādot kopējo importa apjomu par katru *IOSS* PVN identifikācijas numuru. Šāds ziņojums ir jāiesniedz attiecīgās identifikācijas dalībvalsts (IDV) muitas dienestā, kurš var to izmantot kā papildu uzraudzības instrumentu, lai salīdzinātu tajā norādīto apjomu ar *IOSS* PVN deklarācijas saturu. Muitas deklarētājiem nav nekādu pienākumu attiecībā uz ikmēneša pārskatiem.

ES uzraudzības sistēma uzrauga noteiktu preču importu Savienības vienotajā tirgū un eksportu no tā apjomu un/vai vērtības ziņā, un to izmanto, nodrošinātu to, ka dalībvalstis pilda savu pienākumu attiecībā uz ikmēneša saraksta iesniegšanu *IOSS* režīmā.

Uzraudzības sistēma *TAXUD* ģenerāldirektorāta pārziņā. Uzraudzības sistēmas primārie datu avoti ir importa un eksporta muitas deklarācijas, kuras pārvalda valstu muitas deklarāciju apstrādes sistēmas.

Kā tas darbojas?

Dalībvalstis regulāros intervālos nosūta uzraudzības sistēmai attiecīgos datu elementus, kas ietverti muitas deklarācijā laišanai brīvā apgrozībā. Uzraudzības sistēma apkopo šo informāciju un pārveido to par informāciju, kuru var izmantot pārskatu sagatavošanai un analīzei.

IOSS gadījumā dalībvalstīm ir jāuzglabā informācija par to preču kopējo vērtību, kurām tika piemērots atbrīvojums no PVN saskaņā ar *IOSS* un kuras attiecīgajā mēnesī tika laistas brīvā apgrozībā attiecīgajā dalībvalstī, un jādara šī informācija pieejama citām dalībvalstīm. Vērtības jānorāda par katru *IOSS* PVN identifikācijas numuru. Tas ļauj dalībvalstu kompetentajiem nodokļu dienestiem veikt kontrolpārbaudes, kurās salīdzina no muitas deklarācijas datu elementiem izrietošo PVN nodokļa bāzi ar *IOSS* PVN deklarācijā norādītajām vērtībām.

3.2. ĪPAŠAIS REŽĪMS

3.2.1. Galvenais jēdziens un procedūras apraksts (gala–gala plūsma)

Galvenais jēdziens

Īpašā režīma darbības joma ir tikai tādu preču sūtījumu importēšana, kuru patiesā vērtība nepārsniedz 150 EUR un kuru nosūtīšana vai pārvadāšana beidzas importēšanas dalībvalstī. Precēm, ko apliek ar akcīzes nodokli, īpašais režīms nav piemērojams. Detalizēts darbības jomas apraksts ir atrodams PVN skaidrojumu 4. nodaļas 4.3.3. iedaļā.

Īpašā režīma mērķis ir vienkāršot importa PVN iekasēšanu par ES importētajiem zemas vērtības sūtījumiem gadījumos, kad netiek izmantota *IOSS*. Tomēr personām, kuras deklarē preces saņēmēja (t. i., importētāja) uzdevumā, īpašā režīma izmantošana ir fakultatīva.

Jānorāda, ka **PVN neuzskata par ievedmuitas nodokli SMK 5. panta 20. punkta nozīmē. SMK izklāstītās muitas formalitātes attiecas uz zemas vērtības sūtījumu importēšanu. Taču atbildība par importa PVN ir noteikta PVN direktīvas 369.z pantā, un to aprēķina un iekasē saskaņā ar tās 369.zb panta 1. un 2. punktā izklāstītajiem noteikumiem. Šie noteikumi nosaka, ka persona, kurai tiek nosūtītas preces, ir atbildīga par importa PVN samaksu. Šim noteikumam minētajā izpratnē jābūt transponētam dalībvalstu PVN tiesību aktos.**

Procedūras apraksts

Pārskats par īpašā režīma procedūru ir sniegts šajā attēlā.

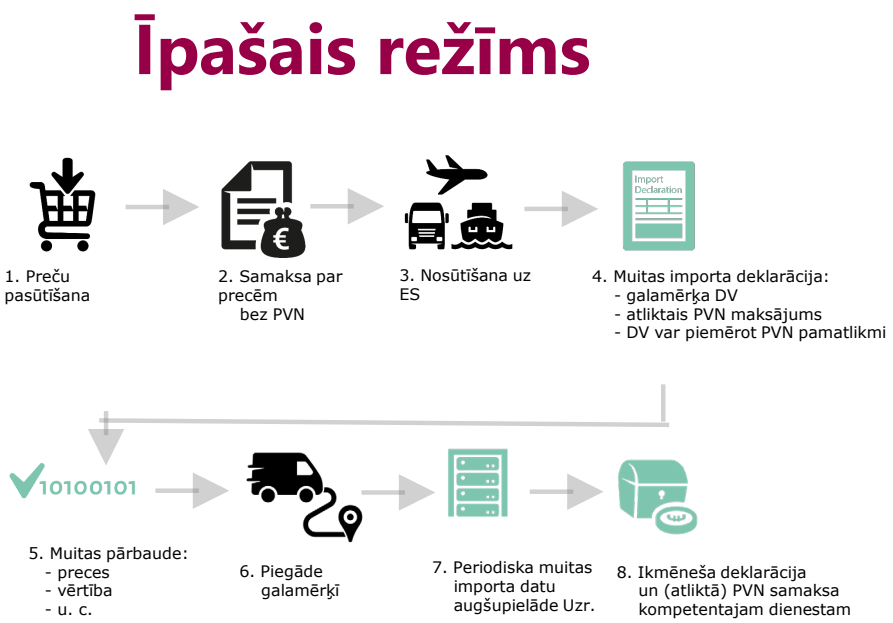

Īpašo režīmu var izmantot tikai tad, ja preču galamērķa valsts un importēšanas valsts ir viena un tā pati dalībvalsts, t. i., ja preču beidzamais galamērķis piegādei importētājam atrodas dalībvalstī, kurā preces tiek laistas brīvā apgrozībā. Tas ir nepieciešams, jo PVN kļūst iekasējams importēšanas dalībvalstī un šī dalībvalsts nevar iekasēt citā dalībvalstī piemērojamu PVN.

Tāpat kompetentā muitas iestāde, kurā jādeklarē ZVS laišana brīvā apgrozībā, izmantojot īpašo režīmu, ir beidzamā galamērķa dalībvalsts muitas iestāde (SMK-ĪA 221. panta 4. punkts).

Saskaņā ar PVN direktīvas 201. pantu PVN maksā persona vai personas, kuras importēšanas dalībvalsts norādījusi vai atzinusi par atbildīgām. Praksē parasti par importa PVN samaksu atbild saņēmējs (t. i., importētājs).

Lai izvairītos no apgrūtinošām atmaksas procedūrām gadījumā, ja preces nav iespējams piegādāt vai ja saņēmējs (t. i., importētājs) no tām atsakās, PVN kļūst iekasējams vienīgi tad, ja PVN ir ticis faktiski iekasēts no saņēmēja (t. i., importētāja). Īpašo režīmu izmantojošajai personai (parasti — pasta operatori, ekspress pārvadātāji, muitas aģenti un tamlīdzīgi uzņēmēji ar nosacījumu, ka viņi ir preču uzrādītāji muitā) jāuztur attiecīgi reģistri. Reģistriem jāļauj identificēt attiecīgajā mēnesī iekasētā PVN kopsumma un nodrošināt pierādījumus gadījumos, kad PVN nav bijis iespējams iekasēt preču nepiegādāšanas dēļ.

Jāņem vērā, ka īpašā režīma izmantošanai nav nepieciešama īpaša muitas atļauja. Tomēr dalībvalstis var pieprasīt, lai īpašo režīmu izmantojošā persona ievēro samaksas atlikšanas atļaušanai piemērojamos nosacījumus saskaņā ar SMK 110. pantu.

Muitas nodokļa vajadzībām piešķirtas atliktā maksājuma atļaujas izmantošana īpašajā režīmā ir iespējama tikai tad, ja pastāv tādi paši maksājuma atlikšanas nosacījumi, t. i., attiecīgajā mēnesī radušos nodokļu summas samaksas termiņš ir nākamā mēneša 16. datums atbilstīgi SMK 108. panta 1. punkta otrās daļas noteikumiem.

Saskaņā ar īpašo režīmu dalībvalstis var atļaut sistemātiski izmantot PVN pamatlikmi, lai atvieglotu deklarēšanas procesu tām personām, kuras izmanto īpašo režīmu un pilda pārstāvja muitā pienākumus importētāju (t. i., saņēmēju) uzdevumā. Pretējā gadījumā šiem operatoriem varētu būt grūtības pareizi piemērot samazinātās PVN likmes lielā zemas vērtības sūtījumu skaita dēļ.

Muitas deklarācijas ar datu kopu H7 izmantošanas piemērs

Patērētājs dalībvalstī A pasūtīja tiešsaistē grāmatu no pārdevēja, kurš atrodas trešā valstī, un grāmata tiek nosūtīta uz ES pa pastu. Pārdevējs nav reģistrējies IOSS, tādēļ importēšanas brīdī ir jāsamaksā PVN. Grāmatas patiesā vērtība ir 60 EUR, tādēļ sīkpakas muitošanai dalībvalstī A var izmantot muitas deklarāciju ar datu kopu H7. Dalībvalsts A pasta operators deklarē preces saskaņā ar īpašo režīmu, norādot patērētāju ES kā importētāju un papildprocedūras koda laukā (datu elements 11 10 000 000) ievadot kodus C07 un F49. Muita laiž preces brīvā apgrozībā saskaņā ar atlikto PVN maksājumu[14]. Pasts aprēķina PVN, izmantojot dalībvalsts A PVN pamatlikmi, un iekasē PVN no patērētāja, lai piegādātu grāmatu. Pasta operators samaksā attiecīgo PVN summu muitas/nodokļu dienestiem līdz nākamā mēneša 16. datumam.

[14] Noteikts PVN direktīvas 369.zb pantā.

3.2.2. Iesaistīto personu atbildība īpašajā režīmā

3.2.2.1. Vispārējā atbildība

Parasti muitas deklarāciju iesniedz ar tiešā vai netiešā pārstāvja starpniecību.

Iesaistītajām pusēm ir šādi pienākumi attiecībā uz PVN samaksu:

- ✓ patērētājs (parasti — sīkpakas saņēmējs (importētājs)) ir atbildīgs par PVN samaksu, un
- ✓ persona, kura izmanto īpašo režīmu (parasti — persona, kura uzrāda preces muitai patērētāja uzdevumā), ir atbildīga par PVN iekasēšanu no importētāja, un tā samaksā iekasēto PVN muitas/nodokļu dienestiem. Maksājumus muitas vai nodokļu dienestiem jāveic ik mēnesi.

3.2.2.2. Vērtības samazināšana

Ja muitas dienestiem ir aizdomas, ka precēm, kurām tika izmantots īpašais režīms, ir norādīta samazināta vērtība un ka pareizā patiesā vērtība pārsniedz 150 EUR, un šīs aizdomas apstiprinās, tad kļūst iekasējams muitas nodoklis, kas aprēķināts, pamatojoties uz pareizo vērtību, un ir piemērojami attiecīgie SMK noteikumi. Aizdomas par samazinātas vērtības norādīšanu ir iespējams apstiprināt dažādos procesa posmos.

Ja preces tika deklarētas laišanai brīvā apgrozībā, izmantojot muitas deklarāciju ar datu kopu H7, un samazinātas vērtības norādīšana tiek konstatēta pirms muitas deklarācijas pieņemšanas, tad deklarācija tiek noraidīta un deklarētājam ir jāiesniedz jauna muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā, izmantojot datu kopu H1 vai attiecīgā gadījumā H6 vai I1.

Ja samazinātas vērtības norādīšana tiek konstatēta muitas deklarācijas pārbaudes laikā vai pēcizlaišanas kontroles laikā, piemēro 2.2.3. iedaļā izklāstītās procedūras.

3.2.3. Ikmēneša maksājuma procedūra

Persona, kura izmanto īpašo režīmu (parasti — pārstāvis muitā, kurš rīkojas importētāja/saņēmēja uzdevumā), ir atbildīga par PVN iekasēšanu no patērētāja un iekasēto PVN summu pārskaitīšanu muitas dienestiem. Šis maksājums jāveic līdz PVN iekasēšanas mēnesim sekojošā mēneša 16. datumam.

Saskaņā ar PVN direktīvas 369.zb pantu pārskats par PVN, kas iekasēts saskaņā ar īpašo režīmu, jāiesniedz elektroniski mēneša deklarācijā. Deklarācijā norāda PVN kopsummu, kas iekasēta attiecīgajā kalendārajā mēnesī. Jāņem vērā, ka šāda deklarācija nav muitas deklarācija SMK 5. panta 12. punkta nozīmē.

Tomēr dalībvalstis var pieprasīt, lai īpašo režīmu izmantojošā persona ievēro samaksas atlikšanas atļaušanai piemērojamos nosacījumus saskaņā ar SMK 110. pantu. Vairākās dalībvalstīs jau pastāv šāda iespēja, proti, neiekasēt PVN katra atsevišķa sūtījuma importēšanas brīdī. Lai izmantotu to pašu atļauju, jāpārbauda, vai samaksas termiņš ir nākamā mēneša 16. datums.

Personas, kuras izmanto īpašo režīmu, uztur tādu muitošanas darījumu reģistrus, kuros PVN ir iekasēts saskaņā ar īpašo režīmu importēšanas dalībvalsts noteiktajā termiņā. Šiem reģistriem jābūt pienācīgi detalizētiem, lai importēšanas dalībvalsts nodokļu un/vai muitas dienesti varētu pārbaudīt, vai PVN ir deklarēts un samaksāts pareizi. Detalizēta informācija ir atrodama PVN skaidrojumu 4. nodaļas 4.3.6. iedaļā.

Ja preces nav bijis iespējams piegādāt tajā pašā mēnesī, kurā tās tika laistas brīvā apgrozībā, tas nozīmē, ka nav bijis iespējams šajā mēnesī faktiski iekasēt PVN saskaņā ar PVN direktīvas 369.zb panta 1. punktu. Pārskats par šādām PVN summām jāiesniedz nākamajā mēnesī, tiklīdz ir notikusi preču faktiskā piegāde un persona, kas izmanto īpašo režīmu, ir iekasējusi PVN no importētāja.

Piemērs

Bulgārijas pasta operators, pildīdams patērētāja netiešā pārstāvja muitā funkcijas, 2021. gada 31. augustā deklarē preces laišanai brīvā apgrozībā Bulgārijā . Patērētājs 2021. gada 2. septembrī samaksā Bulgārijas pasta operatoram attiecīgo PVN summu, kas atbilst PVN pamatlikmei. Bulgārijas pasta operatoram šis PVN ir jāsamaksā līdz 2021. gada 16. oktobrim kopā ar jebkuru citu PVN, kas iekasēts 2021. gada septembrī saskaņā ar īpašo režīmu.

3.2.4. Preču atpakaļnosūtīšana, PVN atmaksa

Preču atpakaļnosūtīšanai piemērojamās muitas formalitātes ir izklāstītas 4. nodaļā "Zemas vērtības sūtījumu eksporta un reeksporta formalitātes" un 5. nodaļā "Muitas deklarācijas atzīšana par nederīgu".

Ja preces nav bijis iespējams piegādāt saņēmējam (t. i., importētājam), tad PVN nekļūst iekasējams saskaņā ar īpašo režīmu. Šādos gadījumos muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā tiek anulēta un preces tiek nosūtītas atpakaļ to sākotnējam nosūtītājam. Personai, kura izmanto īpašo režīmu, ikmēneša PVN deklarācijā jānorāda atsauce uz anulēto muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā un uz preču eksportu (atpakaļnosūtīšanu).

Skatīt 5.1. iedaļas beidzamajā rindkopā sniegto detalizēto procedūras izklāstu par muitas formalitātēm, kas piemērojamas precēm, kuras ir veiksmīgi piegādātas saņēmējam (t. i., importētājam), kurš vēlāk izlemj tās nosūtīt atpakaļ pārdevējam.

3.2.5. Uzraudzības ziņojumi

Dati par muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā, izmantojot īpašo režīmu, tiek nosūtīti uzraudzības sistēmai. Taču ikmēneša pārskati par attiecīgo importu nav jāsagatavo.

3.3. PVN IEKASĒŠANAS STANDARTA MEHĀNISMS

3.3.1. Galvenais jēdziens

Ja importa PVN iekasēšanai netiek izmantoti nekādi vienkāršojumi (*IOSS* vai īpašais režīms), tad ir piemērojami standarta noteikumi un importa PVN iekasē saskaņā ar piemērojamajiem muitas noteikumiem un PVN direktīvas 201., 274. un 275. pantu.

3.3.2. Procedūras apraksts

Izmantojot importa PVN iekasēšanas standarta mehānismu, preces, kurām tiek piemērots atbrīvojums no muitas nodokļa saskaņā ar *DRR* 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu, var deklarēt laišanai brīvā apgrozībā tikai tajā dalībvalstī, kurā beidzas preču piegāde vai pārvadājums saskaņā ar SMK-ĪA 221. panta 4. punktu. Tas nozīmē, ka importēšanas dalībvalstij jābūt identiskai ar galamērķa (patēriņa) dalībvalsti. Tas ir nepieciešams, jo PVN kļūst iekasējams importēšanas dalībvalstī un šī dalībvalsts nevar iekasēt PVN, izmantojot citā dalībvalstī piemērojamu PVN likmi. Deklarāciju iesniedzošā persona var izvēlēties starp muitas deklarāciju ar datu kopu H7, I1 vai H1 (datu kopa H6 ir pieejama izmantošanai tikai pasta operatoriem).

Importēšanas brīdī persona, kas ir atbildīga par importa PVN samaksu, var būt jebkura persona vai personas, kuras importēšanas dalībvalsts norādījusi vai atzinusi par atbildīgām saskaņā ar PVN direktīvas 201. pantu. Praksē par importa PVN samaksu atbild importētājs (t. i., saņēmējs), savukārt netiešas pārstāvības gadījumā — importētājs un muitas deklarācijas deklarētājs atbild kopīgi.

Gadījumos, kad līdz 2021. gada 1. oktobrim preces pasta sūtījumā tiek laistas brīvā apgrozībā ar kādu citu aktu saskaņā ar SMK-DA 141. panta 3. punktu, deklarētājam PVN importēšanas muitas iestādē ir jāmaksā tikai tad, ja ir pieņemta muitas deklarācija un preces pasta sūtījumā ir laistas brīvā apgrozībā un piegādātās to saņēmējam. Pretējā gadījumā, proti, ja preces nav bijis iespējams piegādāt saņēmējam, muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā uzskata par neiesniegtu un preces pasta sūtījumā uzskata par esošām pagaidu uzglabāšanā līdz brīdim, kad tās tiek reeksportētas, iznīcinātas vai citādi atsavinātas saskaņā ar SMK 198. pantu.

Detalizētāka informācija par standarta procedūras posmiem ir sniegta šajā pārskatā.

PVN iekasēšanas standarta mehānisms

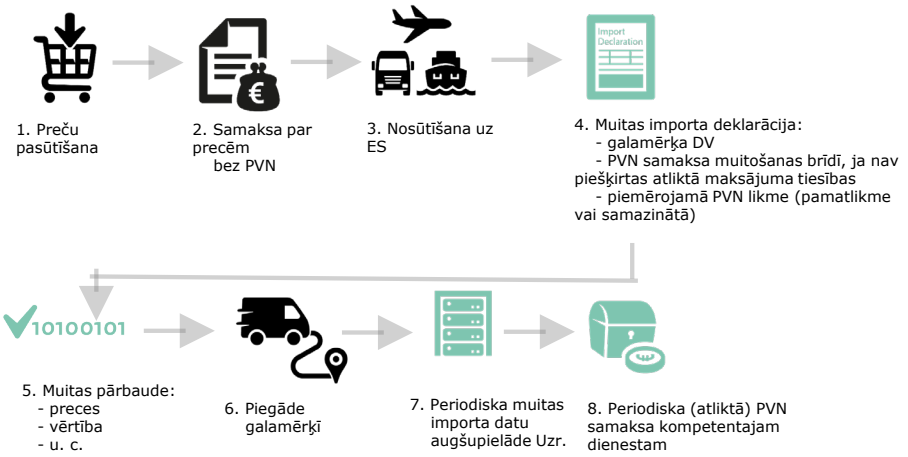

4. ZEMAS VĒRTĪBAS SŪTĪJUMU EKSPORTA UN REEKSPORTA FORMALITĀTES

4.1. Pārskats

<table>
<tr><th rowspan="2">Sūtījumu veids</th><th rowspan="2">Preču vērtība</th><th colspan="2">Muitas formalitātes, kas piemērojamas</th><th colspan="2" rowspan="2">PVN atmaksai piemērojamās formalitātes</th></tr>
<tr><th>Savienības preču eksportam</th><th>importēto preču atpakaļnosūtīšanai</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Pasta un ekspress sūtījumi</td><td rowspan="2">≤ 150 EUR (IOSS un ārpus IOSS)</td><td rowspan="2">Deklarēšana ar kādu citu aktu, SMK-DA 141. panta 4.a punkts, noteikti dati jāpieņem muitai un tiem jābūt pieejamiem muitai</td><td rowspan="2">Deklarēšana ar kādu citu aktu, noteikti dati jāpieņem muitai un tiem jābūt pieejamiem muitai[15] (Saskaņā ar SMK-DA 141. panta 4.a punktu un attiecīgā gadījumā 142. panta b) punktu)</td><td colspan="2">Importa muitas deklarācijas atzīšana par nederīgu un PVN samaksas pienākuma dzēšana</td></tr>
<tr><td>IOSS

PVN atmaksa tiešā veidā no tirgotāja puses</td><td>Ārpus IOSS

PVN atmaksa vai atlaišana no muitas vai nodokļu dienestu puses</td></tr>
<tr><td>> 150 EUR
≤ 1000 EUR</td><td>Deklarēšana ar kādu citu aktu, SMK-DA 141. panta 4.a punkts, noteikti dati jāpieņem muitai un tiem jābūt pieejamiem muitai</td><td>Elektroniskā eksporta deklarācija (saskaņā ar SMK-DA 142. panta b) punktu deklarēšana ar kādu citu aktu nav pieejama)</td><td colspan="2">Importa muitas deklarācijas atzīšana par nederīgu un PVN samaksas pienākuma dzēšana</td></tr>
</table>

4.2. PASTA SŪTĪJUMI

4.2.1. Eksporta deklarācijas kāda cita akta veidā darbības joma

a) Juridiskais pamats

Saskaņā ar SMK-DA 140. panta 1. punkta d) apakšpunktu, 141. panta 4. punktu un 142. pantu preces pasta sūtījumos, kuru vērtība nepārsniedz 1000 EUR un kuriem netiek piemērots izvedmuitas nodoklis, ir uzskatāmas par deklarētām eksportam, atstājot Savienības muitas teritoriju, ar nosacījumu, ka:

- par tām nav jāiesniedz pieteikums par nodokļa vai citu maksājumu atmaksāšanu, ja vien šāds pieteikums nav saistīts ar tādas muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu, kas noformēta par precēm, uz kurām attiecas atbrīvojums no ievedmuitas nodokļa saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1186/2009 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu,

- uz tām neattiecas aizliegumi un ierobežojumi, un

[15] Izņēmuma īslaicīga situācija (līdz 2021. gada 1. oktobrim) attiecībā uz tādu nepiegādātu pasta sūtījumu atpakaļnosūtīšanu, kuri tiek deklarēti laišanai brīvā apgrozībā saskaņā ar SMK-DA 141. panta 3. punktu. Šādas muitas deklarācijas uzskata par neiesniegtām, pamatojoties uz SMK-ĪA 220. panta 2. punktu.

- uz tām neattiecas Savienības tiesību aktos noteiktas īpašas formalitātes, kuras muitas dienestiem ir pienākums piemērot (piemēram, Direktīvā 2020/262/ES noteiktās akcīzes preces vai ārpussavienības preces, kurām bijusi piemērota uzglabāšana muitas noliktavā, ievešanas pārstrādei procedūra, pagaidu ievešana brīvajā zonā vai pagaidu uzglabāšana un kuras ir reeksportētas).

Pirmais nosacījums attiecas uz gadījumiem, kad tiek pieprasīta PVN atmaksa (piemēram, preču nosūtīšana atpakaļ), pamatojoties uz muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu, kuru pieprasa attiecīgās deklarācijas deklarētājs saskaņā ar SMK-DA 148. panta 3. punktu. Šādas preces joprojām var eksportēt, tās izvedot no Savienības muitas teritorijas, ar nosacījumu, ka to vērtība nepārsniedz 150 EUR. Pasta operators nosūta preces atpakaļ, izmantojot svītrkodu S10 saskaņā ar Pasaules Pasta savienības aktu noteikumiem. Ja atpakaļnosūtīšanai tiek izsniegts jauns svītrkods S10, pasta sistēmā par to jāsniedz mijnorāde uz to svītrkodu S10, kas saistīts ar sīkpaku, kuru nebija iespējams piegādāt. Audita gadījumā pasta operatora IT sistēmā jābūt pieejamiem datiem, kas pierāda, ka ir nosūtītas atpakaļ tās pašas preces, kuras tika laistas brīvā apgrozībā, un tie pēc pieprasījuma jādara pieejami muitai.

Taču gadījumos, kad ir pārsniegts šis vērtības slieksnis, SMK-DA 142. panta b) punkts norāda, ka preces pasta sūtījumos, par kurām tiek iesniegts pieteikums par nodokļa vai citu maksājumu atmaksāšanu, nevar eksportēt, izvedot tās no Savienības muitas teritorijas. Tādējādi ir nepieciešama elektroniska eksporta deklarācija.

b) Vērtību sliekšņu noteikšana

Pasta sūtījumu vērtība ir norādīta veidlapā CN22/CN23. Tā atbilst eksporta deklarācijas datu elementā 99 06 000 000 norādāmajai statistiskajai vērtībai.

4.2.2. Pasta sūtījumu eksportēšanas procedūra

a) Eksporta un izvešanas muitas iestāžu noteikšana

SMK-ĪA 329. panta 7. punkta noteikumi attiecas arī uz gadījumiem, kad pasta operators pārvadā preces ārpus Savienības muitas teritorijas saskaņā ar vienoto pārvadājuma līgumu. Šādā situācijā pēc deklarētāja pieprasījuma izvešanas muitas iestāde ir tās vietas kompetentā muitas iestāde, kurā preces tiek pārņemtas saskaņā ar vienoto pārvadājuma līgumu.

Izņēmuma gadījumā var piemērot SMK-ĪA 221. panta 2. punkta noteikumus.

Pārvadājuma dokuments pasta plūsmā ir CN37 (sauszemes depešas) / CN38 (aviodepešas) / CN41 (sauszemes depešas ar aviotransportu) dokumentācijas veidlapa, ar kuru apmainās pasta operators un pārvadātājs. Veidlapā ir raksturotas visas sūtījumā iekļautās tvertnes. Tad ir iespējams sasaistīt tās ar pozīcijas līmeni saistībā ar pavadzīmi (*PREDES*).

b) Muitas formalitātes, kuras tiek uzskatītas par izpildītām ar SMK-DA 141. panta 4. punktā minēto aktu

Preču izvešanu pasta sūtījumos uzskata par eksporta deklarācijas aktu, un tā ietver šādas formalitātes saskaņā ar SMK-ĪA 218. pantu:

a) preču uzrādīšana muitai saskaņā ar SMK 267. pantu;

b) muitas deklarācijas pieņemšana, ko veic muitas dienesti, saskaņā ar SMK 172. pantu;

c) preču izlaišana, ko veic muitas dienesti, saskaņā ar SMK 194. pantu.

c) Atbrīvojums no pienākuma iesniegt pirmsizvešanas deklarāciju drošuma un drošības nolūkos

Saskaņā ar SMK-DA 245. panta 1. punkta d) apakšpunktu pirmsizvešanas deklarācija nav nepieciešama precēm, ko pārvieto saskaņā ar Pasaules Pasta savienības aktu noteikumiem.

d) Apmaiņa ar elektroniskajiem ziņojumiem pastu starpā

No 2021. gada Pasaules Pasta savienības konvencija noteiks pienākumu deklarēt visas pasta plūsmā pārvadātās preces, izmantojot *ITMATT* elektroniskos ziņojumus, tiklīdz vienība tiek uzskatīta par preci un ir nepieciešama muitas deklarācija. Šie pienākumi tiks noteikti visiem pasta sūtījumu veidiem.

4.2.3. Pasta sūtījumu reeksportēšana

Saskaņā ar SMK 270. pantu reeksports attiecas uz ārpussavienības precēm, kurām ir tikusi piemērota uzglabāšana muitas noliktavā, ievešanas pārstrādei procedūra, pagaidu ievešana vai kuras ir atradušās brīvajā zonā vai pagaidu uzglabāšanā. Atpakaļnosūtīto preču gadījumā, tā kā lielākā daļa ZVS tiek laisti brīvā apgrozībā, tiem ir Savienības statuss un tādēļ tos nevar reeksportēt. Vienīgais izņēmums attiecas uz zemas vērtības pasta sūtījumiem, kuriem ir piemērojams SMK-ĪA 220. pants, pasta sūtījumiem pārejas periodā ne vēlāk kā līdz IKS 2 1. laidiena ieviešanas posma beigām, t. i., līdz 2021. gada 1. oktobrim.

4.3. EKSPRESS SŪTĪJUMI

4.3.1. Eksporta deklarācijas kāda cita akta veidā darbības joma

a) Juridiskais pamats

Preces ekspress sūtījumos, kuru vērtība nepārsniedz 1000 EUR un kuriem nav piemērojams izvedmuitas nodoklis, var deklarēt eksportam ar kādu citu aktu (SMK-DA 140. panta 1. punkta d) apakšpunkts un 141. panta 4.a punkts). Ekspress sūtījumu eksportu, izmantojot kādu citu aktu, var veikt neatkarīgi no pārvadājuma veida.

Šādas preces uzskata par deklarētām eksportam, uzrādot tās izvešanas muitas iestādē saskaņā ar SMK 267. pantu, ar nosacījumu, ka pārvadājuma dokumenta un/vai rēķina dati ir pieejami muitas dienestiem un tie šos datus pieņem (SMK-DA 141. panta 4.a punkts). Šādas uzrādīšanas nolūkos, ja to atļauj muitas dienesti, ekspress pārvadātājs var darīt pieejamus datus muitai savos reģistros tā vietā, lai iesniegtu tos paziņojuma veidā.

Preču ekspress sūtījumu deklarēšanu ar kādu citu aktu var izmantot saskaņā ar tādiem pašiem nosacījumiem, kādi ir piemērojami precēm pasta sūtījumos, kā noteikts SMK-DA 142. pantā:

- par precēm nav jāiesniedz pieteikums par nodokļa vai citu maksājumu atmaksāšanu, ja vien šāds pieteikums nav saistīts ar tādas muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu, kas noformēta par precēm, uz kurām attiecas atbrīvojums no ievedmuitas nodokļa saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1186/2009 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu,
- uz tām neattiecas aizliegumi un ierobežojumi,
- uz tām neattiecas Savienības tiesību aktos noteiktas īpašas formalitātes, kuras muitas dienestiem ir pienākums piemērot (piemēram, Direktīvā 2020/262/ES noteiktās akcīzes preces vai ārpussavienības preces, kurām bijusi piemērota uzglabāšana muitas noliktavā, ievešanas pārstrādei procedūra, pagaidu ievešana brīvajā zonā vai pagaidu uzglabāšana un kuras ir reeksportētas).

Pamatojoties uz vienoto pārvadājuma līgumu, muitas dienestiem ir iespēja izmeklēt, vai sūtījums ir faktiski atstājis ES teritoriju. Nepieciešamības gadījumā to var pārbaudīt, veicot kontroli uz audita pamata.

Saskaņā ar pirmo nosacījumu tādas preces atpakaļnosūtītos ekspress sūtījumos, kuru vērtība nepārsniedz 150 EUR, var eksportēt, izmantojot deklarēšanu ar kādu citu aktu (uzrādīšanu muitai). Visi citi ekspress sūtījumi (kuru vērtība pārsniedz 150 EUR), kam ir piemērojama prasība atmaksāt nodokli, jādeklarē eksportam, izmantojot elektronisko muitas deklarāciju.

Ja saņēmējs atsakās pieņemt sūtījumu, ekspress pārvadātāji nosūta sūtījumu atpakaļ tā nosūtītājam, izmantojot jaunu gaisa kravas ekspeditora pavadzīmes (*HAWB*) numuru un sniedzot mijnorādi uz veco gaisa kravas ekspeditora pavadzīmi. Šis process sniedz muitas dienestiem nepieciešamo kontroli pār to, vai šie sūtījumi ir fiziski atstājuši ES muitas teritoriju, lai, pamatojoties uz importa muitas deklarācijas deklarētāja pieprasījumu, ļautu

tām atzīt šādu deklarāciju par nederīgu saskaņā ar SMK-DA 148. panta 3. punktu un attiecīgā gadījumā atmaksāt PVN. Šāda kontrole uz audita pamata var tikt veikta ekspress pārvadātāju uzraudzības un izsekošanas sistēmās.

4.3.2. Procedūras apraksts (SMK-DA 141. panta 4.a punkts)

a) Kompetento eksporta un izvešanas muitas iestāžu noteikšana

Vispārējie noteikumi izvešanas iestādes noteikšanai ir piemērojami arī šajā gadījumā. Saskaņā ar SMK-ĪA 329. panta 7. punktu un sakarā ar to, ka izvešanas vietas muitas iestādē principā nav nepieciešams izpildīt nekādas formalitātes, uzrādīšana varētu notikt muitas iestādē, kuras kompetencē ir tā vieta, kurā preces ir pārņemtas saskaņā ar vienoto pārvadājuma līgumu, ar nosacījumu, ka precēm jāatstāj Savienības muitas teritorija gaisa pārvadājuma veidā. Šī muitas iestāde ir izvešanas muitas iestāde, un tā var atrasties arī iekšzemē.

Ja preces ekspress sūtījumos atstāj ES muitas teritoriju autopārvadājuma veidā, vienotā pārvadājuma līguma izmantošana nav iespējama. Šādā gadījumā pastāv divas iespējas:

1) preces var deklarēt saskaņā ar SMK-DA 141. panta 4.a punktu, uzrādot tās izvešanas muitas iestādē. Tomēr dati šādas konkrētas uzrādīšanas paziņojumam par ekspress sūtījumiem nav noteikti ES līmenī, tādēļ ekspress pārvadātājiem varētu būt apgrūtinoši ievērot dažādu atšķirīgo Savienības robežas muitas iestāžu datu prasības / sistēmas / praksi, jo īpaši to iestāžu gadījumā, kurās ir (vai būs) augsts automatizācijas līmenis, pamatojoties uz *MRN*;

2) preces var deklarēt eksportam ar kādu citu aktu (uzrādīšanas aktu; SMK-DA 141. panta 4.a punkts) iekšzemes muitas iestādē, un tā pati iekšzemes iestāde var apstiprināt preču izvešanu, ja tām, kad vien iespējams, nekavējoties piemēro tranzīta procedūru, vēlams, izmantojot *NCTS*. Šādā gadījumā tranzīta nosūtītāja muitas iestāde ir uzskatāma par izvešanas muitas iestādi eksporta procedūrā saskaņā ar SMK-ĪA 329. panta 5. vai 6. punktu, un, ierodoties robežšķērsošanas punktā, uz precēm attiektos noformētā tranzīta deklarācija, tādējādi vienkāršojot to izvešanu no Savienības muitas teritorijas. Šādā gadījumā piemēro atbrīvojumu no pirmsizvešanas deklarācijas saskaņā ar SMK-DA 245. panta 1. punkta g) apakšpunktu.

N. B. SMK-ĪA 329. panta 5., 6. un 7. punktā izklāstītās pieejas, kuras nodrošina preču izvešanas apstiprinājumu iekšzemes muitas iestādē, var būt piemērojamas neatkarīgi no preču vērtības, taču tādu preču gadījumā, kuru vērtība pārsniedz 1000 EUR, jāiesniedz formāla eksporta deklarācija kā pirmsizvešanas deklarācija, kurā ir nepieciešamā informācija, lai veiktu riska analīzi drošības un drošuma vajadzībām.

Muitas iestādi, kuras kompetencē ir piemērot precēm eksporta procedūru, nosaka saskaņā ar SMK-ĪA 221. panta 2. punkta pirmo un otro daļu, un tā var būt viena no šīm iestādēm:

1) muitas iestāde, kuras kompetencē ir vieta, kurā eksportētājs veic uzņēmējdarbību;

2) muitas iestāde, kuras kompetencē ir vieta, kurā preces tika iepakotas vai iekrautas eksportam;
3) cita attiecīgās dalībvalsts muitas iestāde, kuras kompetencē administratīvu iemeslu dēļ ir eksports;
4) muitas iestāde, kuras kompetencē ir izvešanas vieta.

b) Muitas formalitātes, kuras tiek uzskatītas par izpildītām ar SMK-DA 141. panta 4.a punktā minēto aktu

Uzrādīšanu uzskata par muitas deklarācijas aktu, un tas ietver šādas formalitātes saskaņā ar SMK-ĪA 218. pantu:

a) preču uzrādīšana muitai saskaņā ar SMK 267. pantu;
b) muitas deklarācijas pieņemšana, ko veic muitas dienesti, saskaņā ar SMK 172. pantu;
c) preču izlaišana, ko veic muitas dienesti, saskaņā ar SMK 194. pantu.

c) Atbrīvojums no pienākuma iesniegt pirmsizvešanas deklarāciju drošuma un drošības nolūkos

Eksporta sūtījumiem, kuru vērtība nepārsniedz 1000 EUR un kuriem nav piemērojams izvedmuitas nodoklis un ar nosacījumu, ka tie tiek deklarēti eksportam ar kādu citu aktu, piemēro atbrīvojumu no pienākuma iesniegt pirmsizvešanas deklarāciju, kā noteikts SMK-DA 245. panta 1. punkta g) apakšpunktā.

d) Kuri dati jādara pieejami?

Saskaņā ar SMK-DA 141. panta 4.a punktu pārvadājuma dokumenta un/vai rēķina dati ir jādara pieejami muitas dienestiem un muitas dienestiem ir tie jāpieņem.

SMK regulējumā nav noteikta vienota datu kopa preču uzrādīšanai gadījumos, kad tiek eksportētas preces ekspress sūtījumos, izmantojot kādu citu aktu. Datu prasības nosaka valstu muitas dienesti. Šādas prasības var galvenokārt ietvert datus, kuri ir pārvadājuma dokumentā (gaisa kravas ekspeditora pavadzīme (*HAWB*): nosūtītājs (eksportētājs), nosaukums / vārds, uzvārds un adrese, saņēmējs (t. i., importētājs), nosaukums / vārds, uzvārds un adrese, preču apraksts, vērtība, paku skaits un svars. Atpakaļnosūtītu sūtījumu gadījumā jānorāda arī importa deklarācijas un/vai importa gaisa kravas ekspeditora pavadzīmes (*HAWB*) atsauce.

e) Kad dati jādara pieejami muitai?

Lai nodrošinātu iespēju veikt muitas uzraudzību, preces jāuzrāda (t. i., dati jādara pieejami muitai), pirms preces atstāj ES muitas teritoriju.

f) Īpašas situācijas

→ *Netiešais eksports*

Netiešā eksporta gadījumā caur citas dalībvalsts lidostu tie muitas dienesti, kas atrodas fiziskajā izvešanas vietā no ES, var pieprasīt ekspress pārvadātājam iesniegt vienotā pārvadājuma līguma kopiju saskaņā ar SMK-ĪA 333. panta 6. punkta b) apakšpunktu.

5. MUITAS DEKLARĀCIJAS ATZĪŠANA PAR NEDERĪGU

5.1. Konteksts

Preču atpakaļnosūtīšana ir e-komercijai raksturīgs elements. Preces var tikt nosūtītas atpakaļ nepiegādātas vai nu tādēļ, ka netiek atrasts adresāts, vai tādēļ, ka viņš/viņa vienkārši atsakās pārņemt preces. Neskarot gadījumus, kad PVN norēķini tiek veikti pirkuma brīdī *IOSS* režīmā, pēc jauno e-komercijas PVN noteikumu stāšanās spēkā var palielināties to gadījumu skaits, kad saņēmēji atteiksies no sūtījumiem, ja preču piegādes brīdī viņiem radīsies papildu samaksas pienākums (PVN un iespējamās maksas par pakalpojumu).

Līdz IKS 2 1. laidiena ieviešanas posma beigām, ja preces pasta sūtījumā tiek deklarētas laišanai brīvā apgrozībā ar kādu citu aktu saskaņā ar SMK-DA 141. panta 3. punktu (t. i., ārpus *IOSS* vai īpaši PVN režīmi), muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā nav nepieciešams formāli atzīt par nederīgu (piemērojams SMK-ĪA 220. panta 2. punkts, kā izskaidrots 5.3. sadaļā turpmāk).

Neraugoties uz to, tiek sagaidīts, ka vairums šo atteikumu neatbildīs šai kategorijai un būs nepieciešama elektroniskās muitas deklarācijas formāla atzīšana par nederīgu saskaņā ar SMK-DA 148. panta 3. punktu. Tādēļ, lai mazinātu ietekmi uz muitas administrācijām un uzņēmējiem, kuri iesniedz muitas deklarācijas patērētāju uzdevumā, atzīšanai par nederīgu ir nepieciešama pamatoti vienkārša procedūra, kas nerada muitas administrācijai pārmērīgu darba slodzi un neizraisa būtisku negatīvu ietekmi uz uzņēmumu ikdienas darbu.

Muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšana par nederīgu ir īpaši svarīga īpašā režīma un PVN iekasēšanas standarta mehānisma kontekstā. Īpašajā režīmā pasta operatori, ekspress pārvadātāji un muitas aģenti (t. i., personas, kuras izmanto šo režīmu, ar nosacījumu, ka tās ir uzrādījušas preces muitai) ir atbildīgi tikai par tā importa PVN samaksu muitas vai nodokļu dienestiem, kuru tie ir faktiski iekasējuši no saņēmēja (t. i., importētāja).

Preces, kuras nav bijis iespējams piegādāt vai no kurām saņēmējs (t. i., importētājs) ir atteicies, būs jānosūta atpakaļ, pamatojoties uz jaunu pārvadājuma līgumu (svītrkods S10 pasta sūtījumiem un jaunas gaisa kravas ekspeditora pavadzīmes (*HAWB*) numurs ekspress sūtījumiem), iekļaujot mijatsauci uz importēšanai izmantoto pārvadājuma dokumentu (svītrkods S10 pasta sūtījumiem un gaisa kravas ekspeditora pavadzīme (*HAWB*) ekspress sūtījumiem), un muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā būs jāatzīst par nederīgu, lai atceltu PVN samaksas pienākumu.

Ja saņēmējs (t. i., importētājs) ir pieņēmis piegādāto sūtījumu, bet vēlāk izlemj to nosūtīt atpakaļ, procedūra ir atkarīga no tā, kā patērētājs izlemj organizēt atpakaļnosūtīšanu, un no attiecīgajā dalībvalstī piemērojamās procedūras attiecībā uz pieprasījumu par PVN atmaksu. PVN atmaksas pieprasījuma pamats ir muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšana par nederīgu saskaņā ar SMK-DA 148. panta 3. punktu.

5.1. Tiesību normas

Muitas deklarācijas atzīšana par nederīgu ir juridisks akts, kuru veic kompetentie muitas dienesti, pamatojoties uz deklarētāja pamatotu pieteikumu un muitas lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar SMK 22. pantu.

Pieņemtu muitas deklarāciju var atzīt par nederīgu tikai konkrētos gadījumos, kas noteikti SMK 174. pantā.

Ir divi gadījumi, kuros pieņemtu muitas deklarāciju var atzīt par nederīgu:

- ja muitas dienesti ir pārliecinājušies, ka precēm nekavējoties tiks piemērota cita muitas procedūra, vai
- ja muitas dienesti ir pārliecinājušies, ka īpašu apstākļu dēļ vairs nav pamata piemērot precēm muitas procedūru, kurai tās bija deklarētas.

Jebkurā gadījumā, ja muitas dienesti ir informējuši deklarētāju par savu nodomu pārbaudīt preces, muitas deklarācijas atzīšana par nederīgu notiek pēc šādas pārbaudes.

Dažkārt pieteikumu muitas deklarācijas atzīšanai par nederīgu var iesniegt pēc preču izlaišanas. Tas ir attiecināms, piemēram, uz preču e-komerciju, pamatojoties uz SMK-DA 148. panta 3. punktu. Šādā gadījumā pieteikumu muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanai par nederīgu iesniedz 90 dienu laikā pēc tās pieņemšanas datuma.

5.2. Procedūra un formalitātes

Muitas deklarācijas atzīšanas par nederīgu procedūra ir atkarīga no muitas deklarācijas veida.

a) Deklarēšana kāda cita akta veidā

Ja preces pasta sūtījumā deklarē laišanai brīvā apgrozībā ar kādu citu aktu, ir piemērojams SMK-ĪA 220. panta 2. punkts un nav nepieciešams iesniegt formālu pieteikumu muitas

deklarācijas atzīšanai par nederīgu. Šādā gadījumā muitas deklarāciju uzskata par neiesniegtu un preces uzskata par esošām pagaidu uzglabāšanā līdz brīdim, kad tās tiek iznīcinātas, reeksportētas vai citādi atsavinātas saskaņā ar SMK 198. pantu.

b) Muitas deklarācija

Gadījumos, kad tiek izmantota formāla elektroniskā muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā, kompetentajā muitas dienestā jāiesniedz formāls pieprasījums par tās atzīšanu par nederīgu, ja netiek veikta preču piegāde. Muitas deklarācija obligāti jāatzīst par nederīgu, lai dzēstu importa PVN parādu. Šādā gadījumā preces tiek nosūtītas atpakaļ uz jauna pārvadājuma līguma pamata, iekļaujot tajā atsauci uz preču importēšanai izmantoto svītrkodu S10 (pasta sūtījumiem) un gaisa kravas ekspeditora pavadzīmi (*HAWB*) (ekspress sūtījumiem). Muitā iesniegtajā pamatotajā pieteikumā jānorāda jaunā pārvadājuma dokumenta numurs, lai sniegtu pierādījumus par preču eksportu.

Tā kā zemas vērtības preces pasta un ekspress sūtījumos var nosūtīt atpakaļ ar eksporta deklarāciju kāda cita akta veidā, t. i., neiesniedzot formālu standarta eksporta deklarāciju, muitas dienesti var pieprasīt operatoriem sniegt turpmākus pierādījumus par to, ka preces ir atstājušas ES muitas teritoriju. Muitas dienesti pieņem lēmumu par muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu, pamatojoties uz šiem pierādījumiem.

Pēc attiecīgās deklarācijas atzīšanas par nederīgu un atkarībā no valsts īstenošanas noteikumiem PVN procedūra var būt šāda:

→ *IOSS* gadījumā patērētājs var pieprasīt PVN atmaksu no piegādātāja / elektroniskās saskarnes, vai
→ PVN nekļūst iekasējams no tās personas, kura izmanto īpašo režīmu, ja preces nav iespējams piegādāt saņēmējam, vai
→ PVN var atmaksāt deklarētājam saskaņā ar PVN iekasēšanas standarta mehānismu, vai
→ neatkarīgi no importēšanā izmantotā PVN iekasēšanas mehānisma, ja importētājs nosūta preces atpakaļ pēc to saņemšanas un muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā tiek atzīta par nederīgu saskaņā ar SMK-DA 148. panta 3. punktu.

5.3. Persona, kura pieprasa muitas deklarācijas atzīšanu par nederīgu (tostarp pārstāvju loma)

Saskaņā ar SMK 174. pantu muitas deklarācijas atzīšanu par nederīgu var pieprasīt tikai deklarētājs.

ZVS importēšanas kontekstā parasti var rasties šādas situācijas attiecībā uz deklarētāju:

a) deklarāciju iesniedz saņēmējs no ES (t. i., importētājs) (savā vārdā un uzdevumā);

b) deklarāciju iesniedz tiešais pārstāvis (piemēram, pasta operators, ekspress pārvadātājs vai muitas aģents) saņēmēja no ES (t. i., importētāja) vārdā un uzdevumā;
c) deklarāciju iesniedz netiešais pārstāvis (piemēram, pasta operators, ekspress pārvadātājs vai muitas aģents) savā vārdā, bet saņēmēja no ES (t. i., importētāja) uzdevumā;
d) ja pasts / ekspress pārvadātājs / cits muitas aģents nav norādījis to, ka tas pilda pārstāvja funkcijas, attiecīgi tiek uzskatīts, ka viņš rīkojas savā vārdā un uzdevumā ar visiem deklarētājam piemērojamajiem pienākumiem, tostarp kļūstot par PVN parādnieku.

Gadījumos, kad pastāv a) un b) punktā minētie apstākļi, deklarētājs parasti ir privātpersona, t. i., patērētājs ES. Gadījumos, kad pastāv c) punktā minētie apstākļi, par deklarētāju kļūst netiešais pārstāvis.

Gadījumos, kad preces nav iespējams piegādāt vai saņēmējs (t. i., patērētājs no ES) atsakās no tām, muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā ir jāatzīst par nederīgu, lai dzēstu PVN samaksas pienākumu. Pēc preču atpakaļnosūtīšanas deklarētājs iesniedz pieteikumu, pamatojoties uz jaunu pārvadājuma līgumu, kurā ir iekļauta mijatsauce uz to pārvadājuma līgumu, kas tika izmantots preču importam, un operatora reģistros esošo importa muitas deklarāciju (uz sākotnējā nosūtītāja adresi).

Gadījumos, kad pastāv a) līdz d) punktā minētie apstākļi, personas, kuras pieprasa muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu, ir attiecīgi šādas:

a) ja nav iespējams piegādāt preces un pārvadātājs sagaida, ka patērētājs iesniegs muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā, un šī persona atsakās pieņemt preces, tad netiek iesniegta muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā, preces paliek pagaidu uzglabāšanā pārvadātāja telpās un tiek reeksportētas kā ārpussavienības preces. Šādā (visai teorētiskā) gadījumā nav muitas deklarācijas, ko atzīt par nederīgu;

b) ja saņēmējs ir atteicies no precēm vai tās nav bijis iespējams tam piegādāt un pasta operators, ekspress pārvadātājs u. c., pildot tiešā pārstāvja funkcijas, iesniedz muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā, sagaidāms, ka saņēmējs (t. i., patērētājs no ES) nevēlēsies pieprasīt muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu. Tādēļ, ja pilnvarojuma tiesības atļauj piemērot pārstāvību visam muitas deklarācijas dzīves ciklam (no sagatavošanas un iesniegšanas līdz lēmuma par atzīšanu par nederīgu saņemšanai), pārstāvis (tiešais vai netiešais) var pieprasīt importa muitas deklarācijas atzīšanu par nederīgu deklarētāja (t. i., importētāja) uzdevumā;

c) šādā gadījumā netiešais pārstāvis kļūst par deklarētāju un tādējādi var pieprasīt muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu savā vārdā, ja nav iespējams piegādāt preces vai ja saņēmējs atsakās no tām;

d) ja pasts / ekspress pārvadātājs / cits muitas aģents nespēj norādīt to, ka tas pilda pārstāvja funkcijas, un tādējādi tiek uzskatīts, ka viņš rīkojas savā vārdā un uzdevumā, viņš par pieprasīt muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā atzīšanu par nederīgu savā vārdā.

5.4. Pamatotam pieteikumam atzīšanai par nederīgu piemērojamās datu prasības

Pieteikumā, ar ko lūdz muitas deklarāciju par laišanu brīvā apgrozībā atzīt par nederīgu, jāsniedz pieprasītās darbības pamatotības pierādījumi (pamatots pieteikums).

Tomēr sagaidāmā ļoti lielā apjoma dēļ ir svarīgi ieviest mehānismu, kurš nodrošina birokrātijas saglabāšanu abpusēji saprātīgā un samērīgā līmenī (muitai un uzņēmumiem).

SMK neparedz pilnvaras īstenošanas regulā precizēt procedūras noteikumus muitas deklarācijas atzīšanai par nederīgu. Neraugoties uz to, programmas "Muita 2020" zemas vērtības sūtījumu importa un eksporta muitas formalitāšu jomas projekta grupa (PG-ZVS) ir nākusi klajā ar vairākām paraugpraksēm, kas var palīdzēt masveidā atzīt muitas deklarācijas par ZVS laišanu brīvā apgrozībā par nederīgām. Tomēr jānorāda, ka formalitāšu īstenošanu un ar deklarāciju atzīšanu par nederīgām saistītās procedūras nosaka valsts līmenī.

Tas nozīmē vairāku pieteikumu apvienošanu vienā elektroniska formāta iesniegumā, kurā ir šādi dati:

- muitas deklarācijas par laišanu brīvā apgrozībā galvenais atsauces numurs (*MRN*),
- pieteikuma iesniegšanas iemesls (piemēram, nav bijis iespējams piegādāt preces nezināmas adreses dēļ vai tādēļ, ka saņēmējs ir no tām atteicies),
- preču izvešanas pierādījums.

Muitas dienestu pieņemtajā lēmumā jāiekļauj atsauces uz katru iesniegto pieteikumu, taču to var noformēt viena vienota lēmuma veidā.

1. PIELIKUMS
MUITAS DEKLARĀCIJAS PAR ZEMAS VĒRTĪBAS SŪTĪJUMU LAIŠANU BRĪVĀ APGROZĪBĀ NO 2021. GADA 1. JŪLIJA

Deklarācija	B pielikuma datu kopa	Deklarētājs	Juridiskais pamats	Darījumi	PVN iekasēšanas mehānisms	Pāreja	Darbības joma
Muitas deklarācija par noteiktu zemas vērtības sūtījumu laišanu brīvā apgrozībā	H7	Jebkura persona, izņemot PVN īpašajā režīmā	SMK-DA 143.a pants	*C2C*, *B2C* un *B2B*	*IOSS*[16] Īpašais režīms[17] Standarta iekasēšanas mehānisms	Līdz 2022. gada 31. decembrim — vienkāršoto deklarāciju un pilna apjoma muitas deklarāciju datu kopas, kas noteiktas PDA 9. pielikumā	- Preces, kurām piemērojams atbrīvojums no ievedmuitas nodokļiem saskaņā ar *DRR* 23. panta 1. punktu vai 25. panta 1. punktu - Preces, uz kurām neattiecas aizliegumi un ierobežojumi - Muitas procedūras kods "40 00"
Vienkāršota importa deklarācija (VD)	I1	Jebkura persona / VD atļaujas turētājs	SMK 166. pants	*C2C*, *B2C* un *B2B*	*IOSS*[17] Īpašais režīms[17] Standarta iekasēšanas mehānisms	Līdz 2022. gada 31. decembrim — PDA 9. pielikuma A papildinājuma 7. tabulā norādītā datu kopa	Visas preces
Muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā — pilna datu kopa	H1	Jebkura persona	SMK 162. pants	*C2C*, *B2C* un *B2B*	*IOSS*[17] Īpašais režīms[17] Standarta iekasēšanas mehānisms	Līdz 2022. gada 31. decembrim — PDA 9. pielikuma C1 papildinājuma H slejā norādītā datu kopa	Visas preces
Muitas deklarācija par laišanu brīvā apgrozībā, ja pārvadājums notiek pa pastu	H6	Pasta operators	SMK-DA 144. pants	*C2C*, *B2C* un *B2B*	*IOSS*[17] Īpašais režīms[17] Standarta iekasēšanas mehānisms	Līdz 2022. gada 31. decembrim — ar kādu citu aktu precēm, kuru vērtība ir 150,01–1000 EUR	- Preces, kuru vērtība nepārsniedz 1000 EUR - Preces, uz kurām neattiecas aizliegumi un ierobežojumi - Netiek izmantota muitas

[16] Piemērojama tikai *B2C* darījumiem.

							procedūra 42 vai 63

2. PIELIKUMS
ES IMPORTĒTO ZVS GRUPĒŠANA

1. izmantošanas gadījums
Vairāki dažādu patērētāju pasūtījumi.
Visiem pasūtījumiem var piemērot *IOSS*.

Izejas punkti:

- piegādātājs / elektroniskā saskarne, kura ir reģistrējusies *IOSS*, pārdod produktus tūkstoš dažādiem patērētājiem ES. Vidējā pārdošanas pasūtījuma vērtība ir 25 EUR,
- katram pārdošanas pasūtījumam tiek piešķirts unikāls darījuma identifikators (piemēram, standartam ISO 15459-6 atbilstīgs identifikācijas numurs),
- katru pārdošanas pasūtījumu atlasa, iepako un nosūta atsevišķā transporta vienībā. Katrai transporta vienībai piešķir unikālu atsauces numuru (piemēram, standartam ISO 15459-1 atbilstīgu identifikācijas numuru). Kopējais ar tūkstoš pārdošanas pasūtījumiem saistīto transporta vienību skaits ir 1000,
- kad piegādātājs / elektroniskā saskarne nosūta katru pārdošanas pasūtījumu un saistītās transporta vienības, tas nosūta visu attiecīgo informāciju par katru atsevišķo pārdošanas darījumu tam pārvadātājam, kurš pārvadā pārdošanas pasūtījumus uz ES. Šī informācija ietver arī pārdošanas pasūtījuma numuru un (dažādos) saistītos transporta vienību identifikācijas numurus, kā arī attiecīgo *IOSS* PVN identifikācijas numuru,
- pārvadātājs nogādā šīs 1000 individuālās transporta vienības pāri ES robežai, konsolidē šīs transporta vienības vienā multimodālā konteinerā,
- kopējā konteinerā esošo preču pārdošanas vērtība ir 25 000 EUR (1000 * 25 EUR),
- pārvadātājs izpilda muitas deklarēšanas procedūru, kas saistīta ar šo preču importēšanu ES,
- pārvadātājs, ievedis konteineru ES, dekonsolidē tā saturu ar mērķi piegādāt atsevišķos ZVS attiecīgajiem patērētājiem / galamērķa valstīm.

<u>Vizualizācija</u>

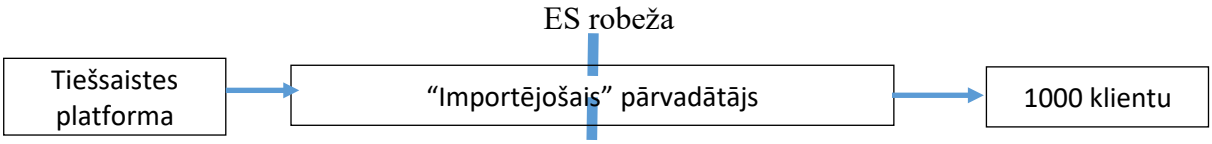

<u>Deklarēšanas process</u>

1. *<u>Pārvadātājs deklarē atsevišķos pārdošanas pasūtījumus (un saistītās transporta vienības)</u>*, izmantojot atsevišķas muitas deklarācijas ar datu kopu H7, tās dalībvalsts muitas dienestā, kurā preces tiek ievestas ES. Tajā ir norādīts derīgs piegādātāja /

elektroniskās saskarnes *IOSS* PVN identifikācijas numurs, kā arī pārdošanas pasūtījuma un transporta vienības identifikācijas numuri. Pārdošanas pasūtījuma identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 12 08 000 000; transporta vienības identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 12 05 000 000; *IOSS* identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 13 16 000 000.

2. Dalībvalsts muitas dienests pārbauda katru atsevišķo deklarāciju (par katru pārdošanas pasūtījumu).
3. Dalībvalsts muita var izlemt pārbaudīt dažus pārdošanas pasūtījumus / transporta vienības.
4. Visi pārējie pārdošanas pasūtījumi tiek muitoti brīvai apgrozībai un piegādei.

2. izmantošanas gadījums
Vairāki dažādu patērētāju pasūtījumi.
Konsolidēti pasūtījumi no dažādiem piegādātājiem / elektroniskajām saskarnēm.
Katra pasūtījuma vērtība ir zem 150 EUR sliekšņa.
Dažiem pasūtījumiem ir piemērojama *IOSS*, bet citiem — nē.

Izejas punkti:

- pastāv divi dažādi piegādātāji / elektroniskās saskarnes,
- *1. piegādātājs* izmanto *IOSS* režīmu, *2. piegādātājs* neizmanto *IOSS* režīmu,
- *1. piegādātājs* pārdod preces 600 patērētājiem, bet *2. piegādātājs* — 400 patērētājiem ES,
- vidējā pārdošanas pasūtījuma vērtība ir 25 EUR,
- abi piegādātāji piešķir katram pārdošanas pasūtījumam unikālu darījuma identifikatoru (piemēram, standartam ISO 15459-6 atbilstīgu identifikācijas numuru),
- viņi atlasa, iepako un nosūta katru pasūtījumu atsevišķā transporta vienībā. Viņi piešķir katrai vienībai unikālu atsauces numuru (piemēram, standartam ISO 15459-1 atbilstīgu identifikācijas numuru),
- kad piegādātāji nosūta katru pārdošanas pasūtījumu un saistītās transporta vienības, viņi nosūta visu attiecīgo informāciju par katru atsevišķo pārdošanas darījumu tam pārvadātājam, kurš pārvadā pārdošanas pasūtījumus uz ES. Šī informācija ietver arī pārdošanas pasūtījuma identifikācijas numuru un (dažādos) saistītos transporta vienību identifikācijas numurus, kā arī attiecīgo *IOSS* PVN identifikācijas numuru (ja tāds ir piemērojams),
- kopējais ar tūkstoš pārdošanas pasūtījumiem saistīto transporta vienību skaits ir 1000,
- abas platformas izmanto vienu un to pašu pārvadātāju preču galvenajai ievešanai Eiropā,
- pārvadātājs nogādā šīs 1000 atsevišķās transporta vienības pāri ES robežai, konsolidē šīs vienības vienā multimodālā konteinerā,
- kopējā konteinerā esošo preču pārdošanas vērtība ir 25 000 EUR (1000 * 25 EUR),
- pārvadātājs izpilda muitas deklarēšanas procedūru, kas saistīta ar šo preču importēšanu ES,
- pārvadātājs pēc konteinera ievešanas ES dekonsolidē tā saturu ar mērķi piegādāt atsevišķos ZVS attiecīgajiem patērētājiem / galamērķa valstīm.

Vizualizācija

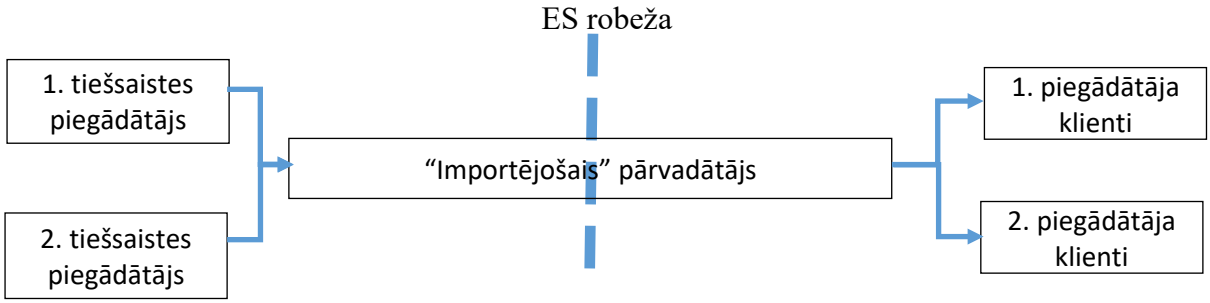

Deklarēšanas process

Deklarēšanas procedūra, kas pārvadātājam jāievēro, ***atšķiras*** katra piegādātāja / elektroniskās saskarnes gadījumā.

1. **1. piegādātāja gadījumā** (ievēro *IOSS* režīmu saskaņā ar iepriekš izklāstīto izmantošanas gadījumu):
   a. pārvadātājs deklarē 600 atsevišķos pārdošanas pasūtījumus (un saistītās transporta vienības), izmantojot atsevišķas muitas deklarācijas, tās dalībvalsts muitas dienestā, kurā preces tiek ievestas ES;

   b. deklarācijā ir norādīts derīgs 1. piegādātāja *IOSS* PVN identifikācijas numurs, kā arī pārdošanas pasūtījuma un transporta vienības identifikācijas numurs. Pārdošanas pasūtījuma identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 12 08 000 000; transporta vienības identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 12 05 000 000; *IOSS* identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 13 16 000 000. Tāpat katrai deklarācijai jāatbilst visām pārējām muitas deklarācijām ar datu kopu H7 piemērojamajām prasībām;

   c. dalībvalsts muitas dienests pārbauda katru atsevišķo deklarāciju (par katru pārdošanas pasūtījumu);

   d. dalībvalsts muita var izlemt pārbaudīt dažus pārdošanas pasūtījumus / transporta vienības.

2. **2. piegādātāja gadījumā (ārpus *IOSS*)** var izmantot īpašā režīma procedūru:

   a. pārvadātājs deklarē muitas dienestā atsevišķos pārdošanas pasūtījumus (un saistītās transporta vienības), izmantojot atsevišķas muitas deklarācijas ar datu kopu H7;

   b. deklarācijā ir norādīts pārdošanas pasūtījuma (ja tāds ir pieejams) un transporta vienības identifikācijas numurs. Pārdošanas pasūtījuma identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 12 08 000 000;
   transporta vienības identifikācijas numurs jānorāda datu elementā 12 05 000 000;

c. dalībvalsts muitas dienests pārbauda katru atsevišķo deklarāciju (par katru pārdošanas pasūtījumu);

d. dalībvalsts muita var izlemt pārbaudīt dažus pārdošanas pasūtījumus / transporta vienības;

e. tādus ZVS, kuri ir piegādājami ievešanas dalībvalstī, var muitot ievešanas dalībvalsts muitas dienestā.
Tādiem ZVS, kuri ir piegādājami citā dalībvalstī, ir obligāti nepieciešama tranzīta procedūra, jo šos ZVS var deklarēt tikai galamērķa valstī;

f. ZVS transportē uz galamērķa valsti saskaņā ar ārējo tranzīta procedūru;

g. ZVS atmuito galamērķa valstī saskaņā ar tajā piemērojamo procedūru;

h. PVN samaksā galamērķa valstī.

3. Visus pārdošanas pasūtījumus un transporta vienības, par kurām muita ir norādījusi, ka vēlas tos pārbaudīt, glabā pārvadātāja telpās līdz pārbaudes pabeigšanai.

4. Pēc pārbaudes pabeigšanas un pārdošanas pasūtījumu atmuitošanas pārvadātājs var turpināt pārdošanas pasūtījumu un transporta vienību piegādi.

Loģistikas nolūkos transporta vienības var sadalīt *IOSS* un ārpus *IOSS* precēs jau eksporta valstī. Tāpat var gadīties, ka visām precēm (*IOSS* un ārpus *IOSS* precēm), kuru galamērķis nav pirmā ievešanas dalībvalsts, piemēro ārējo tranzīta procedūru un tās deklarē laišanai brīvā apgrozībā beidzamā galamērķa dalībvalsts muitas iestādē.